

Przemysł spotkań w Warszawie Warsaw Meetings Industry

Raport 2013 Report 2013

WSTĘP	2	INTRODUCTION
SŁOWO OD AUTORÓW	3	A WORD FROM THE AUTHORS
METODOLOGIA BADAŃ	4	RESEARCH METHODOLOGY
WARSZAWA	5	WARSAW
Informacje ogólne	5	General information
Gospodarka miasta	8	City economy
Planowany rozwój społeczny i ekonomiczny	9	Planned social and economic growth
Wizerunek miasta	14	City image
DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA WARSZAWY	16	ACCESSIBILITY OF WARSAW
Transport lotniczy	16	Air transport
Koleje	20	Railway
Drogi	23	Roads
EFEKT UEFA EURO 2012™ W BRANŻY SPOTKAŃ	25	THE UEFA EURO 2012™ EFFECT IN THE MEETINGS INDUSTRY
WYDARZENIA W WARSZAWIE	27	EVENTS IN WARSAW
PODAŽ OBIEKTÓW KONFERENCYJNYCH W WARSZAWIE	29	THE SUPPLY OF CONFERENCE VENUES IN WARSAW
PRZEMYSŁ SPOTKAŃ W WARSZAWIE	31	WARSAW'S MEETINGS INDUSTRY
EUROPA ŚRODKOWA	33	CENTRAL EUROPE
WARSZAWA NA TLE POLSKI	34	WARSAW IN A POLISH SETTING
WARSZAWA NA TLE INNYCH STOLIC EUROPEJSKICH	35	WARSAW AND OTHER EUROPEAN CAPITAL CITIES
ANALIZA PRZEMYSŁU SPOTKAŃ W WARSZAWIE	37	WARSAW'S MEETINGS INDUSTRY ANALYSIS

WSTĘP INTRODUCTION

Siódma edycja raportu "Przemysł Spotkań w Warszawie" jest kolejnym dowodem, że Warszawa jest nie tylko jedną z najszybciej rozwijających się destynacji MICE w Europie Środkowo-Wschodniej, ale również sprawdzonym i bezpiecznym wyborem dla wielu polskich i międzynarodowych organizatorów. Ilość danych zebranych do tej edycji wzrosła w porównaniu z rokiem obiegłym o niemal 35%, dając szczegółowe informacje o ponad 12 800 konferencjach, kongresach, targach i eventach, które odbyły się w Warszawie. Ze względu na duży poziom trudności w pozyskiwaniu wiarygodnych informacji wzrost ten jest dużym sukcesem, należy jednak pamiętać, że liczba ta stanowi zaledwie 1/3 faktycznej ilości spotkań odbytych w stolicy Polski w 2012 roku.

W ciągu ostatnich trzech lat Warszawa była szczęśliwym organizatorem wielkich kulturalnych, politycznych i sportowych wydarzeń. Rok Chopinowski (2010), Prezydencja Polski w UE (2011) oraz UEFA EURO 2012™ spowodowały wzrost doświadczenia u profesjonalistów branży oraz znaczący rozwój infrastruktury konferencyjnej. W tym roku w listopadzie stolica będzie gościć Konferencję Klimatyczną ONZ (COP 19) ze spodziewaną ilością 15 000 uczestników, co w długofalowej perspektywie z pewnością przyniesie korzyści wizerunkowe oraz związane z jakością świadczonych usług.

Mamy nadzieję, że niniejszy raport będzie opracowaniem, które dostarczy argumentów pozwalających wybrać Warszawę jako miejsce organizacji Państwa kolejnych wydarzeń.

Zapraszamy do lektury!

Zespół Warsaw Convention Bureau

The 7th edition of the report "Warsaw Meetings Industry" is proving again that Polish capital is one of the fastest developing meetings destination in the CEE region and a safe choice for many MICE organizers. Comparing to previous report the amount of data collected for this year's edition has increased by nearly 35%, resulting in detailed information about over 12 800 meetings that took place in Warsaw in 2012. And still, due to a challenging data sourcing process, it is probably less than 1/3 of total estimated number of Warsaw meetings.

For the last three years Polish capital has been a fortunate host of massive cultural, political and sport events. There was a significant experience increase for the local industry and a huge development of the infrastructure thanks to Chopin Year 2010, Polish Presidency of EU Council 2011 and UEFA EURO 2012™. And this year we are looking forward to hosting UN Climate Change Conference COP 19, with around 15 000 delegates visiting Warsaw for two weeks in November.

We hope that this report will be one of many references giving enough reasons to choose Warsaw as your next meetings destination.

Feel invited!

Warsaw Convention Bureau Team

SŁOWO OD AUTORÓW

A WORD FROM THE AUTHORS

Z największą przyjemnością przedstawiamy Państwu kolejną edycję raportu „Przemysł spotkań w Warszawie”, który swoim zasięgiem obejmuje sytuację na rynku za rok 2012.

Rok ten był dla Polski szczególnie istotny, gdyż był to czas organizacji największego przedsięwzięcia sportowego w naszym kraju w ostatnim dwudziestoleciu – Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012™. Warszawa była miejscem gdzie odbywały się nie tylko mecze eliminacyjne – podobnie jak w Gdańsku, Poznaniu i Wrocławiu – ale także ćwierćfinał i jeden z meczów półfinałowych. Wpływło to na sytuację jaka miała miejsce w obszarze turystyki biznesowej, a przede wszystkim w segmencie MICE. Miesiące maj, czerwie i lipiec pod względem sprzedażowym były dla branży niezadowalające. Potwierdzają to nasze analizy, w których uwidacznia się wpływ mistrzostw UEFA EURO 2012™ na liczbę wydarzeń biznesowych. Długo przed mistrzostwami, organizatorzy zdawali sobie sprawę, że Polskę na blisko miesiąc ogarnie nie tylko gorączka sportowych emocji, ale także problemy z dostępną bazą noclegową.

Z kolei druga połowa 2012 roku była dla Polski pod względem gospodarczym okresem trudnym. Już od trzeciego kwartału rozpoczęł się proces hamowania gospodarki, który przełożył się negatywnie na branżę hotelową, jak i rynek spotkań. Dodatkowo, dane z tego samego okresu w roku 2011 były wyższe, co było w dużej mierze efektem polskiej prezydencji w Unii Europejskiej, podczas której miało miejsce wiele konferencji, kongresów i innych wydarzeń o charakterze politycznym, biznesowym i kulturalnym.

Warszawa nieźle poradziła sobie z sytuacją spowolnienia i efektem UEFA EURO 2012™. Lokalni organizatorzy konferencji potrafili utrzymać się na rynku, a nawet osiągać w tym czasie zyski. Warszawa tradycyjnie jest dalej głównym miejscem do organizacji konferencji dla polskich organizatorów, a także budzi zainteresowanie coraz większej liczby podmiotów zagranicznych, gdyż jest wartościową alternatywą dla standardowych, południowoeuropejskich, destynacji MICE. Nie bez znaczenia jest też dobrze rozwinięta sieć połączeń lotniczych z Lotniska Chopina, która odgrywa duże znaczenie w dynamicznym rozwoju miasta.

Potencjał Warszawy jako destynacji MICE nie jest jednak jeszcze w pełni wykorzystywany. W naszej opinii miasto ma szansę stać się jednym z wiodących ośrodków w Europie, przynajmniej o randze takiej jak Praga, czy Budapeszt. W kolejnych latach możemy być świadkami napływu większej ilości imprez o znaczeniu międzynarodowym, chociażby takich jak Konferencja Klimatyczna ONZ (COP19), która odbędzie się w listopadzie 2013 w Warszawie. Zmiany te będą napędzane przez korzystną lokalizację Polski i jej stolicy, a także planowane na koniec roku 2013 otwarcie drugiego wielkiego hotelu kongresowo-konferencyjnego: DoubleTree by Hilton w Wawrze. Obecnie bowiem część organizatorów dużych, kilkutysięcznych wydarzeń zainteresowanych Warszawą zmaga się z wysokim obłożeniem w największych i najlepszych przestrzeniach konferencyjnych w mieście. Dla pozytywnych zmian nie bez znaczenia będzie również promocja stolicy jaka miała miejsce podczas UEFA EURO 2012™, kiedy to oczy całego piłkarskiego świata przez blisko miesiąc skierowane były na Polskę i Ukrainę. Potencjał naszego kraju dostrzegli m.in. inwestorzy z Zatoki Perskiej, a linie Qatar Airways oraz Emirates Airlines otworzyły regularne połączenia z Warszawą do swoich krajów. Wszystkie te czynniki sprawiają, że przed stolicą Polski rysują się niewątpliwie pomyślne perspektywy.

Już po raz trzeci Warsaw Convention Bureau do współpracy przy tworzeniu tego opracowania zaprosiło niezależną firmę konsultingową Horwath HTL, która zebrała dane i opracowała niniejszy raport. Wierzymy, że będzie on źródłem nie tylko twardych danych o lokalnym rynku spotkań, ale również marketingowych argumentów, które wykorzystywane w Państwa codziennej pracy przyczynią się do dalszego dynamicznego rozwoju Warszawy jako destynacji MICE.

Marta Abratowska-Janiec, Janusz Mitulski

It is our pleasure to present you the next version of the “Warsaw Meetings Industry” Report, illustrating the market situation in 2012.

This year was particularly important for Poland due to the organization of the biggest sport event in our country in the last two decades - the European Football Championship UEFA EURO 2012™. Not only qualifying matches took place in Warsaw (like in Gdańsk, Poznań and Wrocław), but also quarter-final and semi-final ones. This affected the situation that occurred in the area of ??business tourism, especially in the MICE segment. May, June and July were simply disappointing. It is shown in our analysis that the event affected the average number of meetings in most venues in the city. Long before the Championships meeting planners were aware that for a month Poland would not only be overwhelmed by sport emotions, but also there would be no availability of accommodation.

The second half of 2012, in turn, was economically difficult. From the beginning of third quarter, the process of economic slowdown has begun, what resulted negatively in the hotel and MICE industry. Additionally, the numbers are much lower when we compare this period with the second half of 2011, when due to the Polish Presidency of the European Union many conferences, congresses and other events of business and cultural nature took place in Warsaw.

Warsaw coped well with the slowdown trend and UEFA EURO 2012™ effect. Local PCOs and DMCs were able to stay in business, and even gain significant profits. Warsaw, traditionally, is still the main conference venue for Polish organizers, and at the same time more and more international planners are choosing it as valuable alternative to the common, usually South-European, MICE destinations. Extensive network of flights connections to Warsaw Chopin Airport also plays an important role in a process of rapid city's development.

Nevertheless the potential of Warsaw as a MICE destination is not yet fully exploited. In our opinion, the city has a chance to become one of the leading meetings centres in Europe, like Prague or Budapest. In the next few years we may witness intensified inflow of international events, such as United Nations Climate Change Conference COP 19 that is going to be held in Warsaw in November 2013. This change will be driven by a privileged central location of Poland and its capital, as well as by an opening of the biggest European conference hotel (in terms of meeting space) DoubleTree by Hilton, scheduled for late 2013. Currently, some of the huge event organizers who wish to come to Warsaw are stopped by lack of availability in the biggest and the best conference facilities in the city. The promotion of Poland and Warsaw during UEFA EURO 2012™, when the eyes of the football world for nearly a month were aimed at Poland and Ukraine, is not insignificant. The potential of our country was recognized by investors e.g. from the Persian Gulf, Qatar Airways and Emirates Airlines who opened regular flights connections to Warsaw. All these factors make Polish future look undoubtedly positive and successful.

It is already for the third time that Warsaw Convention Bureau invited an independent consulting company - Horwath HTL to deliver this report: it was our responsibility to collect the data, analyse and interpret it. We believe that it can be the source of valuable hard drive marketing data about the local meetings market that you can use in your daily work.

Marta Abratowska-Janiec, Janusz Mitulski

METODOLOGIA BADAŃ

RESEARCH METHODOLOGY

Dane do badania pozyskane zostały bezpośrednio od hoteli i obiektów konferencyjnych, a udział w badaniu był w wypadku każdego obiektu dobrowolny. Uzyskane informacje zostały przyjęte bez weryfikacji, a ich audit nie był możliwy ze względu na tajemnicę handlową. Pozyskane dane zostały zagregowane w celu kompleksowego przedstawienia sytuacji w mieście i identyfikacji trendów dla całego rynku.

W badaniu wzięli udział reprezentanci wszystkich kategorii obiektów w mieście, czyli hotele (16 z 76 warszawskich hoteli), centra konferencyjne (1 obiekt), centra targowe i wystawiennicze (3 obiekty), a także inne obiekty w których można zorganizować wydarzenie z branży MICE (3 obiekty). Próba została dobrana tak, by możliwie dobrze reprezentować całość podaży obiektów konferencyjnych działających w mieście. Informacje zostały udzielone przez osoby zatrudnione w tych obiektach, zwykle zajmujące kierownicze stanowiska w działach sprzedaży i marketingu. Udział w badaniu polegał na wypełnieniu ankiet w formie tabeli, o zorganizowanych w danym obiekcie wydarzeniach w 2012 roku, w ujęciu miesięcznym. Ankietowani podawali dokładne dane ilościowe o liczbie imprez oraz liczbie uczestników tych imprez, które standardowo zbierane są przez poszczególne obiekty.

Dodatkowo, wszyscy ankietowani zostali poproszeni o określenie struktury wydarzeń MICE w swoich obiektach ze względu na czas ich trwania, rodzaj, tematykę, typ i pochodzenie ich organizatorów oraz pochodzenie uczestników. Określenie tych parametrów było konieczne do przeprowadzenia jakościowej analizy przemysłu spotkań w Warszawie, która przedstawiona została w dalszej części raportu.

Data for the research was obtained directly from hotels and conference centres, and the participation in the research was voluntary in every case. The obtained information was accepted without verification, and its audit was not possible on account of the trade secret. The obtained data was aggregated in order to present the situation in the city in a complex way and identify trends for the whole market.

The research participants were representatives of all the categories of establishments in the city, i.e. hotels (16 out of 76 Warsaw hotels), conference centres (1 centre), fair and exhibition centres (3 centres), as well as other facilities where MICE events may take place (3 facilities). The research group was selected in such way so that they represent in the possibly best way the whole supply side of conference centres operating in the city. Information was provided by persons employed in those centres, usually occupying managerial positions in sales and marketing departments. Their participation in the research consisted in filling in surveys in form of tables related to events organised in a given centre in 2012, on monthly basis. The people subject to the survey quoted specific quantitative data about the number of events, as well as the number of their participants, which is collected by those centres on a standard basis.

Furthermore, all the survey participants were asked to specify the structure of MICE events in their centres on account of the time of their duration, kind, subject-matter, type and origin of their organisers, as well as the origin of participants. It was necessary to specify these parameters in order to run the quality analysis of the meetings industry in Warsaw, which shall be presented in the next part of the report.

1. Informacje ogólne

Położenie Warszawy na mapie Polski

Źródło: Horwath HTL

Warszawa to największe i najbardziej zaludnione polskie miasto, a także stolica kraju oraz stolica województwa mazowieckiego, która obecnie aspiruje do miana jednej z czołowych metropolii w regionie Europy Centralnej. Warszawa jest siedzibą wszystkich najważniejszych władz państwowych, w tym Prezydenta i Rządu Rzeczypospolitej Polskiej, a także Sejmu i Senatu oraz Ministerstw i innych znaczących dla funkcjonowania państwa instytucji (Bank Centralny, Sąd Najwyższy, Giełda Papierów Wartościowych, itd.). Pełni też nadzczną rolę w stosunku do najbliższego otoczenia – jest siedzibą władz województwa mazowieckiego (wojewoda i marszałek), jest też miastem na prawach powiatu. Warszawa to też najważniejszy ośrodek akademicki w kraju – na 77 stołecznych uczelniach (technicznych, ekonomicznych, medycznych i uniwersytetytach) studiuje ponad 250 tys. Studentów.

Podstawowe informacje o Warszawie

WARSZAWA / WARSAW

Powierzchnia / Surface

517,24 km²

Populacja / Population

1 700 612

Gęstość zaludnienia / Population density

3309/km²

Prawa miejskie / Establishment of the city

około 1300 r. / around 1300

Prezydent miasta / President of the city

Hanna Gronkiewicz-Waltz

Źródło: Horwath HTL, na podstawie danych GUS

1. General information

Location of Warsaw on the map of Poland

Source: Horwath HTL

Warsaw is the largest and most populated Polish city, the capital of Poland and of Mazowieckie Province, with its eyes firmly set on the ranks of the leading metropolitan cities in the Central European region. Warsaw is home to all national authorities, including the President and the Government of the Republic of Poland, as well as Sejm and Senat (lower and upper chamber of the Polish Parliament respectively), Ministries and other institutions significant to the functioning of the state (the Central Bank, the Supreme Court, Warsaw Stock Exchange, etc.) It also plays a primary role considering a more local setting - it is the seat of Mazowieckie Province authorities (provincial governor, Marshall), it is also a city with county rights. Warsaw is the most prominent academic centre in Poland - over 250 thousand students attend 77 higher education institutions (technical, economic, medical and others).

Basic information on Warsaw

517,24 km²

1 700 612

3309/km²

około 1300 r. / around 1300

Hanna Gronkiewicz-Waltz

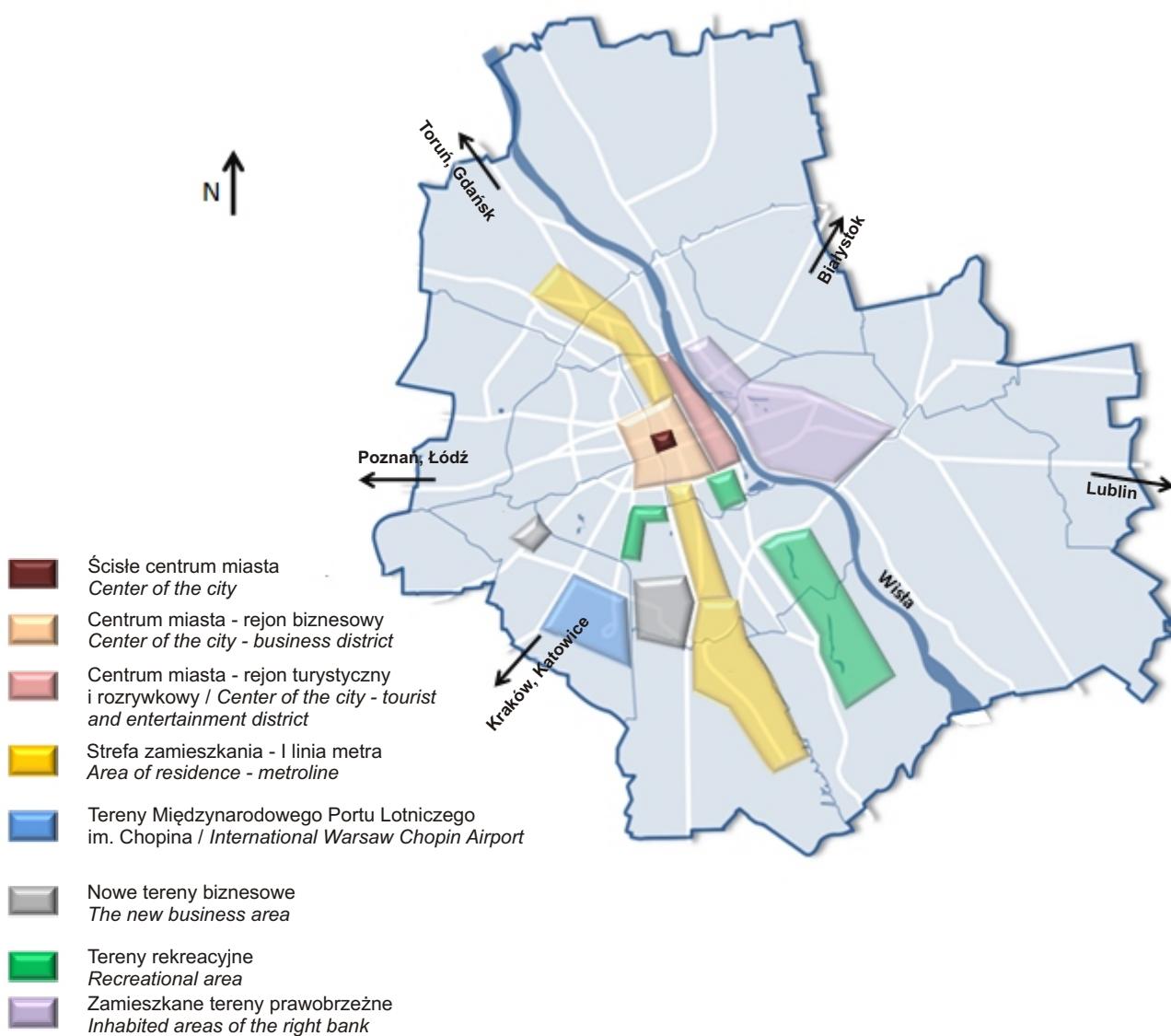
Source: Horwath HTL, based on Central Statistical Office

Według Głównego Urzędu Statystycznego, w 2012 roku w Warszawie mieszkało 1 715 517 osób. Napływ ludności do Warszawy w ostatnich latach pozostaje na stałym poziomie, głównie na skutek rozwoju pozostałych regionów Polski, w tym innych dużych miast, w których znacząco zmniejszyło się bezrobocie. Cała aglomeracja warszawska, która skupia w swoich granicach stolicę kraju oraz okoliczne miasta liczy ok. 3 mln mieszkańców. Poniższa mapa przedstawia schematyczny obszar dominujących funkcji, które pełnią poszczególne obszary miasta.

Mapa Warszawy z podziałem miasta na strefy wg pełnionych funkcji

According to the 2012 National Census 1 715 517 people lived in Warsaw. In recent years the capital has experienced a steady influx of people mainly due to the development of other Polish regions, including other large cities, which saw a significant reduction in unemployment. The entire Warsaw agglomeration, which includes the national capital and surrounding towns, boasts a population of circa 3 million. The map below depicts a schematic representation of the dominant functions performed by particular areas of the city.

Map of Warsaw with a distinction of different city functions

Z mapy wynikają bezpośrednio wnioski:

- Główna aktywność ekonomiczna miasta skupiona jest wokół różnego rodzaju usług, świadczonych przez banki, centrale światowych korporacji czy też firmy doradczo-usługowe.
- Znacząca większość tych firm ulokowana jest w ścisłym centrum miasta, w biurowcach dzielnicy Śródmieście.
- Wysokie ceny i niewystarczająca podaż powierzchni biurowych w centrum Warszawy wymusiły rozwój innych części miasta; tak też powstały nowe tereny biznesowe tzw. Służewca Przemysłowego, które zajęte są praktycznie wyłącznie przez biurowce.
- Nowy obszar biznesowy powstaje również na odcinku Dworzec Zachodni - ulica Łopuszańska.
- Śródmieście pełni także rolę turystycznej, kulturalnej i rozrywkowej części miasta. Oprócz Traktu Królewskiego i Starego Miasta zlokalizowane są tu także sklepy, kina, teatry, puby, restauracje i kluby, które dostarczają rozrywki mieszkańców miasta i turystom.
- Duże, wielko-powierzchniowe markety i centra handlowe znajdują się na obrzeżach miasta, głównie przy trasach wylotowych z Warszawy w kierunku innych wielkich polskich miast, w centrum i w dzielnicach mieszkalnych dominują zaś prestiżowe galerie handlowe.
- Centrum jest wciąż zamieszkiwanie przez dużą liczbę osób, jednakże obecne trendy wskazują, że najwięcej ludzi decyduje się na zamieszkanie na osiedlach w pobliżu pierwszej linii metra, w północnej, a szczególnie w południowej części miasta (Ursynów, Mokotów). Tereny te rozwijają się najbardziej intensywnie także pod względem nowych punktów handlowych i usługowych.
- W pobliżu praktycznie każdego osiedla znajduje się większy lub mniejszy teren rekreacyjny, zazwyczaj park. Najpopularniejszymi są Łazienki Królewskie, uznawane za jeden z najważniejszych zabytków Warszawy, oraz Pole Mokotowskie – największy park w mieście.
- Intensywnie zamieszkała jest również prawobrzeżna część Warszawy i dzielnice takie jak Praga Północ i Praga Południe, które do tej pory, pomimo bliskości ścisłego centrum, były zaniedbywane, a teraz nabierają coraz większego znaczenia na mapie miasta.
- Marginalną rolę w rozwoju miasta odgrywa obecnie przemysł, który koncentruje się w innych niż Warszawa miastach regionu.
- Rozwój południowo-zachodnich obszarów miasta warunkuje Międzynarodowy Port Lotniczy im. Fryderyka Chopina w Warszawie, który jest największym i najbardziej obleganym lotniskiem w Polsce, a jego rozwój jest bardzo potrzebny Warszawie, jednakże nieco uciążliwy dla mieszkańców najbliższych osiedli, jak np. Okęcie.
- Pozostałe części miasta to dzielnice mieszkalne, których charakter różni się między sobą, od blokowisk na Białołęce do luksusowych domów w Wilanowie, jednakże wszystkie spełniają role sypialni Warszawy, w których zlokalizowane są też drobne sklepy czy punkty usługowe.
- Uważa się, że ukończenie budowy drugiej linii metra znacząco przyczyni się do rozwoju prawobrzeżnej Warszawy, w tym wspomnianej Pragi Północ i Pragi Południe. Wpływnie również bardzo silnie na rozwój nowej strefy biznesowej Warszawy, zlokalizowanej na terenach dzielnicy Wola.

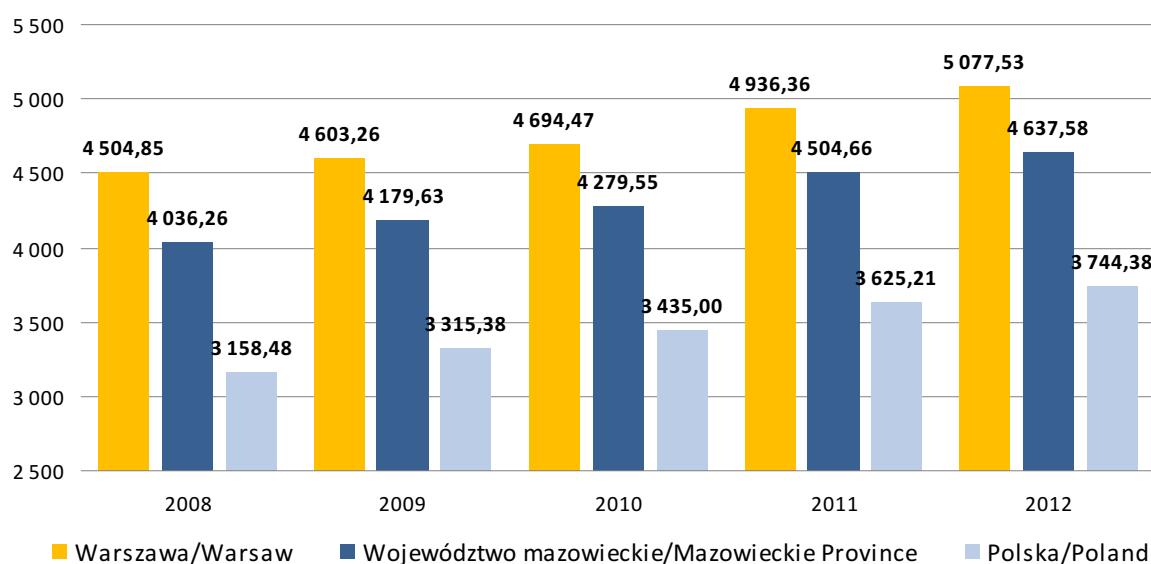
Conclusions stemming from the map:

- The primary economic activity of the city is concentrated around various types of services, provided by banks, headquarters of global corporations or service and consulting companies.
- The large majority of companies are located in the strict city centre, with offices in the high risers of the Śródmieście (lit: City Centre) district.
- Short supply and the ensuing extravagant prices of office space in Warsaw's city centre are behind development in other part of the city; thus new business areas have sprung up, the so called Służewiec Przemysłowy, taken up mostly by office buildings.
- A new business area is also being developed along the Dworzec Zachodni - ul. Łopuszańska section.
- Śródmieście is also a tourist attraction with many of the city's cultural and entertainment venues. Apart from Trakt Królewski (lit: The Royal Route) and Stare Miasto (lit: The Old Town) many shops, cinemas, pubs, restaurants and clubs are to be found here providing entertainment for residents and tourists alike.
- Big-box stores and shopping centres are located on the outskirts of the city, mainly by major trunk roads leading out to other great Polish cities, whereas prestigious shopping galleries are to be found in the city centre and residential districts.
- There are still a large number of residents in the city centre, however current trends indicate that most people are deciding to settle on estates, near the first metro line in the north and particularly in the south part of the city (Ursynów, Mokotów). These areas are also developing the fastest when it comes to shops and services.
- Large and small recreational grounds, usually parks are located near every residential estate. Łazienki Królewskie (lit: Royal Baths) considered to be one of the most important historical monuments in Warsaw is the most popular alongside Pole Mokotowskie - the largest park in the city.
- Warsaw's right bank is also heavily populated and districts like Praga Północ and Praga Południe, which up till now, despite the proximity to the strict city centre were neglected, are becoming ever more significant landmarks on the city map.
- Today industry plays a marginal role in the development of the city, and seems to favour other towns in the region.
- Warsaw Chopin International Airport, the largest and most crowded airport in Poland dictates the development of the city's south-west parts. Its growth is very important for Warsaw whilst at the same time being a slight nuisance for the residents of the nearby residential estates such as Okęcie.
- The remaining parts of the city are predominantly residential, with characters ranging from blocks of flats in Białołęka to luxurious buildings in Wilanów, however they are all primarily Warsaw's bedrooms with numerous local shops and services.
- It is considered that the completion of the second metro line will significantly contribute to the development of Warsaw's right bank, including Praga Północ and Praga Południe. It will also have a large effect on the development of Warsaw's business zone located within the Wola district.

2. Gospodarka miasta

Warszawa to największy ośrodek gospodarczy w kraju, który bardzo dynamicznie się rozwija. Jest to miasto z najwyższym średnim miesięcznym wynagrodzeniem w kraju. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2012 roku przeciętne miesięczne zarobki mieszkańca Warszawy wyniosły 5077,53 PLN, o ponad 1300 PLN więcej niż średnie miesięczne wynagrodzenie dla całej Polski.

Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w Warszawie, województwie mazowieckim i Polsce

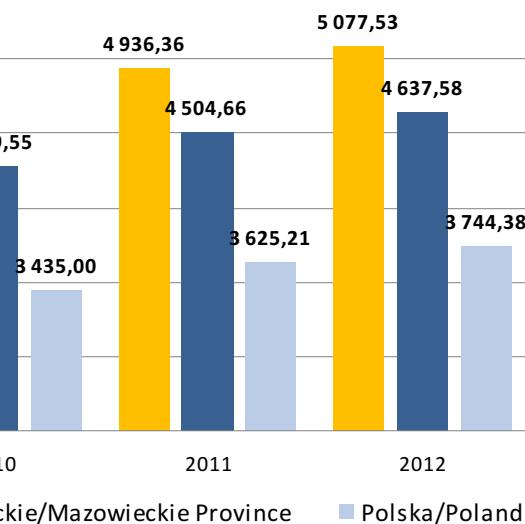

Źródło: Horwath HTL, na podstawie danych GUS

2. City economy

Warsaw is the largest economic centre in Poland, showing dynamic growth. Average income in the city is the highest in Poland. According to the Central Statistical Office (GUS), in 2012 average income in Warsaw was PLN 5077,53, for more than PLN 1300 higher than average monthly salary for the entire Poland.

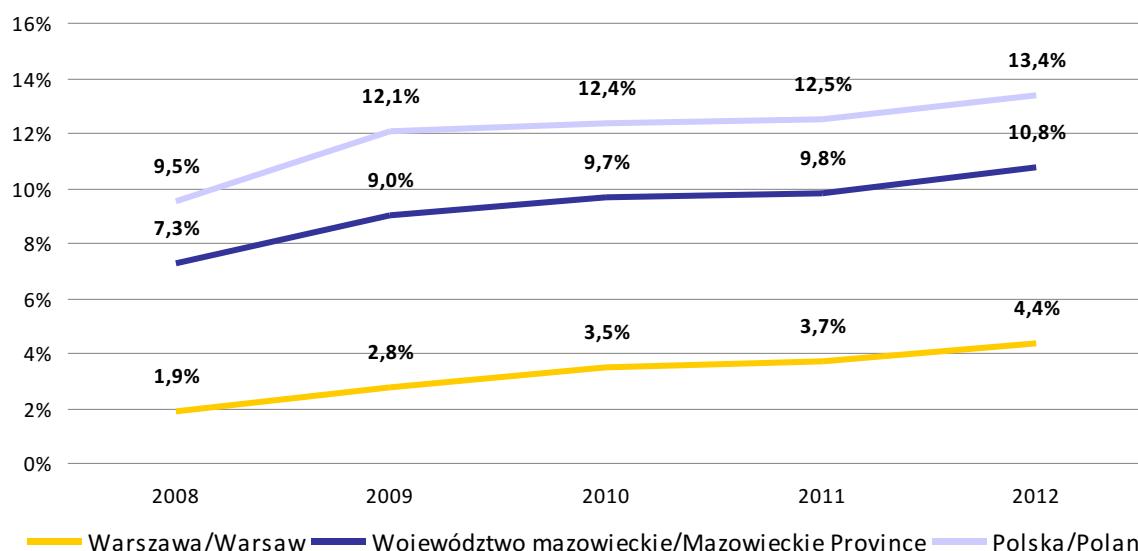
The average monthly gross salary in Warsaw, Mazowieckie Province and Poland

Source: Horwath HTL, on the basis of data of the Central Statistical Office

Stopa bezrobocia w Warszawie na tle Polski i województwa mazowieckiego

The unemployment rate in Warsaw in comparison to Poland and Mazowieckie Province

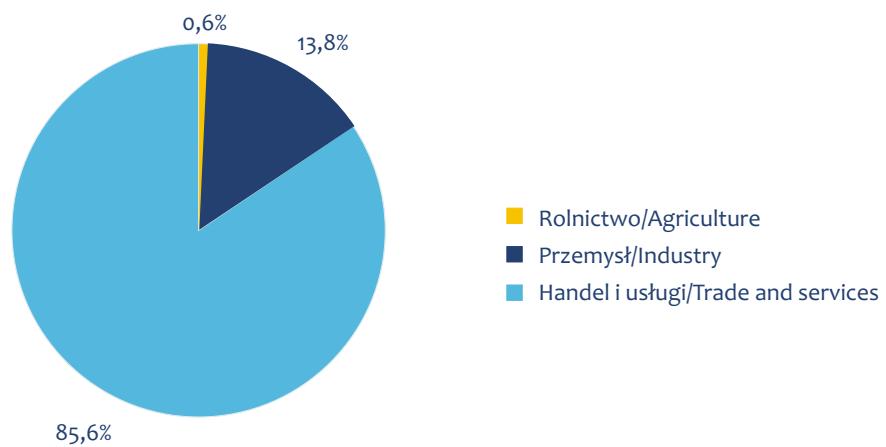

Źródło: Horwath HTL, na podstawie danych GUS

Source: Horwath HTL, on the basis of data of the Central Statistical Office

Poziom bezrobocia w Warszawie jest jednym z najniższych wśród polskich miast i znacznie niższy niż na obszarze otaczającego województwa mazowieckiego. Na przestrzeni ostatnich lat widać jednak, że poziom bezrobocia w Polsce wzrasta, co dotyczy wszystkich trzech badanych regionów: całego kraju, województwa mazowieckiego oraz Warszawy. Z danych za 2012 rok wynika, że bezrobocie w Warszawie wyniosło 4,4%, co jest bardzo dobrym wynikiem na tle średniej dla całej Polski – 13,4%.

Struktura zatrudnienia mieszkańców Warszawy

Źródło: Horwath HTL, na podstawie danych GUS

Struktura zatrudnienia mieszkańców Warszawy jest typowa dla rozwiniętych gospodarczo miast i wygląda podobnie jak w przypadku miast zachodnioeuropejskich. 85,6% ludności pracuje w tzw. trzecim sektorze gospodarki, czyli w handlu i usługach, a jedynie 13,8% w przemyśle. Marginalną rolę odgrywa w strukturze gospodarki Warszawy rolnictwo – pracuje w nim 0,6% mieszkańców miasta. Sytuacja ta wskazuje na wysoki stopień rozwoju Warszawy, jego silną urbanizację i jest najkorzystniejsza dla trzeciego sektora wśród miast polskich.

Warszawa jest usługowym centrum kraju i w dużym stopniu Europy Środkowo-Wschodniej, a działalność przemysłowa w stolicy ma marginalne znaczenie i jest przeniesiona raczej do mniejszych ośrodków aglomeracji warszawskiej, wchodzących w skład Warszawskiego Okręgu Przemysłowego.

Warsaw's unemployment levels are one of the lowest amongst Polish cities and significantly lower than across the surround areas of the Mazowieckie Province. However, in recent years unemployment levels in Poland have been creeping up, and this holds true for all three regions which were looked at: the entire country, Mazowieckie Province and Warsaw. According to 2012 data, unemployment in Warsaw was 4.4%, which is a very good result as compared to the figure for the entire country: 13.4%.

Employment structure of Warsaw inhabitants in 2012

Source: Horwath HTL, on the basis of data of the Central Statistical Office

The employment structure in Warsaw is typical for economically developed cities and similar to West European cities. 85.6% of the population is employed in the so called tertiary sector of the economy, or trade and services, and only 13.8% in industry. Agriculture plays a marginal role in Warsaw's economy - only 0.6% of the city's population finds employment there. Such a situation indicates that Warsaw is a highly developed, urban city, and is the most favourable for the tertiary sector among Polish cities.

Warsaw is the service centre of Poland and, to a large extent, Central - Eastern Europe, with industry having a marginal presence in the capital, rather favouring smaller units of Warsaw's agglomeration which are part of the Warsaw Industrial District (Warszawski Okręg Przemysłowy).

3. Planowany rozwój społeczny i ekonomiczny

Warszawa jest stolicą jednego z najbardziej dynamicznie rozwijających się krajów w Unii Europejskiej o populacji ponad 38 milionów osób. Sprawia to, że miasto pozostaje w centrum zainteresowania inwestorów nie tylko europejskich, ale również światowych. Według raportu firmy CBRE „Badania intencji inwestorów na rynku nieruchomości w roku 2012” Warszawa jest drugim po Londynie najbardziej atrakcyjnym w Europie rynkiem dla inwestorów nieruchomościowych (badanie przeprowadzone zostało w lutym 2013 roku wśród 340 uczestników reprezentujących szeroko rozumiany rynek inwestycyjny nieruchomości).

3. Planned social and economic development

Warsaw is a capital of one of the fastest growing countries if the European Union with a population exceeding 38 million. This means that the city remains in the center of attention not only of European investors but also those from around the world. According to the CBRE report “Survey of investor intentions on the real property market in 2012”, Warsaw is the second, behind London, most attractive European market for real property investors (the survey was carried out in February 2013 among 340 participants representing the broadly understood real property investment market).

Zgodnie z raportem Ernst & Young „Growth, actually. Ernst & Young's 2012 European attractiveness survey” Polska znajduje się na drugim miejscu wśród państw europejskich pod względem atrakcyjności inwestycyjnej. Raport podkreśla wagę inwestycji infrastrukturalnych przeprowadzonych przez Warszawę w ramach przygotowań do UEFA EURO 2012™, co jeszcze bardziej zwiększyło atrakcyjność inwestycyjną miasta. Ten i inne publikacje branżowe przedstawiają Warszawę jako centrum finansowe całego regionu Europy Środkowo-Wschodniej. W 2012 roku, zgodnie z danymi Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych, firmy zagraniczne zainwestowały około 1,2 miliarda Euro w 53 projekty w całym kraju i liczba ta przewidywana jest na podobnym poziomie w 2013 roku, pomimo prognozowanego spowolnienia gospodarczego. Polska obserwuje coraz większy napływ inwestycji z Niemiec, Wielkiej Brytanii, USA, Skandynawii oraz Bliskiego Wschodu. Natomiast plany inwestycyjne władz Warszawy zakładają budżet w wysokości około 3,3 miliarda złotych.

Największe zakończone w 2012 roku inwestycje to budowa Stadionu Narodowego, remont dworców kolejowych – Warszawa Centralna, Warszawa Zachodnia, Warszawa Wschodnia, uruchomienie połączenia kolejowego z lotniskiem Okęcie, a także otwarcie Mostu Północnego.

W dobie spowolnienia gospodarczego Polska wydaje się być postrzegana jako rynek stabilny i bezpieczny. Jest zatem duża szansa, że na chwilę obecną będzie nadal bezpieczną destynacją do lokowania środków w nowe inwestycje i rok 2013 przyniesie zbliżoną wartość napływu biznesu jak lata ubiegłe.

W Warszawie bardzo dobre wyniki notuje branża nieruchomości. Według szacunków firmy doradczej Jones Lang LaSalle wartość transakcji inwestycyjnych na polskim rynku nieruchomości komercyjnych wyniosła w 2012 roku około 2,75 mld Euro. Oznacza to, że około 75% całkowitej wartości transakcji zrealizowanych na rynku nieruchomości w Europie Środkowo-Wschodniej w 2012 roku przypadło na Polskę. Jednym z rynków odnotowujących w ostatnim czasie duże wzrosty jest rynek nieruchomości biurowych. W roku 2012 łączna podaż wszystkich nieruchomości biurowych wyniosła w Warszawie 3 859 000 m², natomiast samej nowoczesnej powierzchni biurowej było ponad 3 600 000 m². Tak ogromna wartość wskaźnika dla Warszawy sprawia, że zdecydowanie dominuje w tym obszarze na rynku polskim – 61,1% nowoczesnej powierzchni biurowej w Polsce znajduje się w Warszawie. Dane potwierdza tabela zamieszczona poniżej, pokazująca wartości dla Warszawy i pozostałych miast.

According to the Ernst & Young report „Growth, actually. Ernst & Young's 2012 European attractiveness survey” Poland is in second place among the European countries when it comes to investment attractiveness. The report underlines the significance of infrastructural investments carried out by Warsaw within this scope of its preparation for the UEFA EURO 2012™, which was a boost for the city's investment attractiveness. This and other industry publications depict Warsaw as the financial centre of the entire Central-European region. In 2012, according to data published by the Polish Information and Foreign Investment Agency, foreign companies invested circa EUR 1.2 billion in 53 undertakings across the entire country and these numbers are expected to remain similar in 2013 despite the forecast economic slowdown. Poland is seeing an ever increasing influx of investment from Germany, the Great Britain, the USA, Scandinavia and the Middle East. Whereas Warsaw's authorities investment plans assume a budget of PLN 3.3 billion.

The biggest investments completed in 2012 include the construction of the National Stadium, refurbishments of train stations - Warszawa Centralna, Warszawa Zachodnia, Warszawa Wschodnia, opening of a rail link to Warsaw Chopin Airport and opening Most Północny (Northern Bridge). In the era of economic slowdown, Poland seems to be seen as a stable and safe market. Thus there is a large chance, that from the time being it will remain a safe destination for locating funds for new investments for and that 2013 will bring a similar influx of business to the previous years.

The real property industry is reporting very strong results in Warsaw. According to estimates by Jones Lang LaSalle, a consulting company, the value of investment transactions on the Polish commercial real property market in 2012 amounted to EUR 2.75 billion. This means that around 75% of the total value of transaction completed on the real property market in Central Eastern Europe in 2012 can be attributed to Poland. One of the markets recording strong growth recently is the market for office real property. In 2012 the total supply of all office real property in Warsaw was 3 859 000 m², whereas more than 3 600 000 m² constituted modern office space. Such large value of the indicator for Warsaw means that it is an unquestionable leader within this sphere on the Polish market - 61.1% of modern office space in Poland is to be found in Warsaw. The data is confirmed by the table shown below, with values for Warsaw and other cities.

The supply of modern office space in 2012

Miasto / City	Powierzchnia / Surface [m ²]
Warszawa	3 600 000
Kraków	540 000
Wrocław	400 000
Trójmiasto	380 000
Poznań	260 000
Łódź	251 000
Katowice	250 000
Szczecin	136 000
Lublin	73 000
Razem / Total	5 890 000

Warszawa przy swoim strategicznym położeniu w centralnej części Europy oraz stabilnej gospodarce, staje się jednym z najbardziej pożądanego miejsc do lokowania biznesu w Europie. Wzrost podaży nowej powierzchni biurowej był w Warszawie w roku 2012 dwukrotnie wyższy niż wzrost podaży w roku 2011. W samym czwartym kwartale 2012 roku zostało otwartych 11 nowych budynków o łącznej powierzchni 120 000 m².

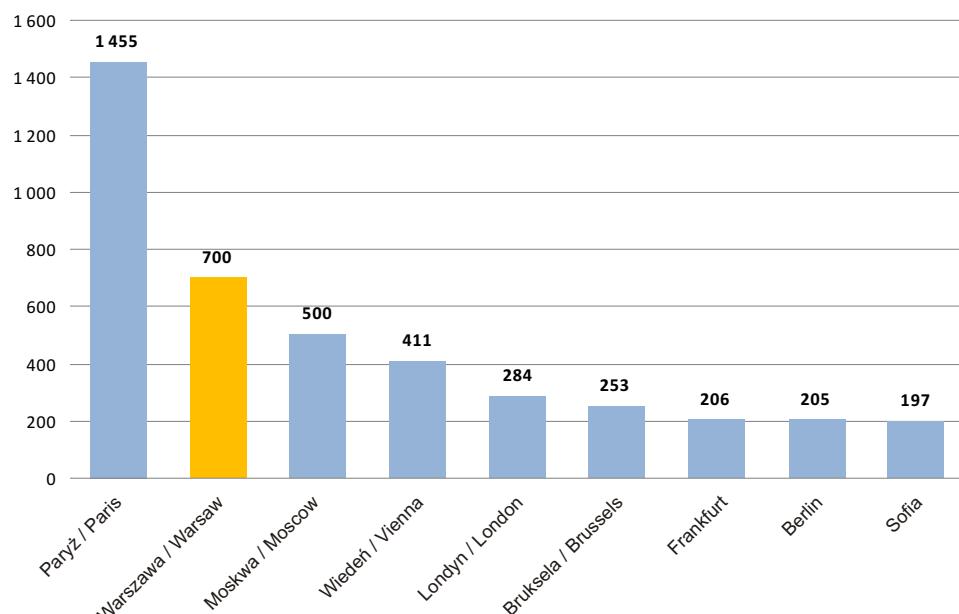
Zmiany podaży powierzchni biurowej w Warszawie

LATA / YEARS	ŁĄCZNA PODAŻ W M ² / TOTAL SUPPLY M ²	ZMIANA W % / CHANGE IN %
Q 3 2007	2 690 704	-
2008	2 982 000	10,83%
2009	3 248 200	8,93%
2010	3 443 200	6,00%
2011	3 591 000	4,29%
2012	3 859 000	7,46%

Źródło: Horwath HTL, na podstawie informacji prasowych

Aktualnie w budowie znajduje się około 700 000 m² powierzchni biurowej. W 2013 roku rynek zmierzy się z najwyższą od 2000 r. nową podażą – ok. 320 000 - 340 000 m² wchodząca na rynek. Dzięki temu, całkowite zasoby powierzchni biurowej w 2013 r. w Warszawie przekroczą 4 mln m². Według danych firmy CBRE Warszawa jest aktualnie drugim miastem w Europie pod względem ilości planowanej powierzchni biurowej. Na pierwszym miejscu jest Paryż z ponad dwukrotnie większą wartością planowanej powierzchni – ok. 1455 000 m².

Liczba metrów kwadratowych powierzchni biurowej planowanej lub w budowie w 2012/2013

Źródło: CBRE

Warsaw, with its strategic central European location and stable economy is becoming one of the most sought after European business locations. 2012 saw an increase in the supply of new office space Warsaw at levels twice that of 2011. In the fourth quarter of 2012 alone, 11 new buildings with a total floor area of 120 000 m² were commissioned.

Changes in the supply of office space in Warsaw

Source: Horwath HTL, on the basis of press information

Currently circa 700 000 m² of office space is under construction. In 2013 the market will have to deal with the highest increase in supply since 2000 - somewhere in the region of 320 000 - 340 000 m² being put on the market. This will cause the total stocks of office space in Warsaw in 2013 to exceed 4 million m². According to CBRE data, Warsaw is currently the second city in Europe when it comes to planned office space. Paris is at the forefront, with more than twice the size of planned floor space - circa 1 455 000 m².

Number of square meters of office space planned or under construction in 2012/2013

Source: CBRE

Biorąc pod uwagę całkowitą dostępną powierzchnię biurową w największych europejskich miastach, Warszawa pozostaje wciąż w cieniu największych europejskich metropolii. Dla porównania Paryż dysponuje liczbą około 54 mln m² powierzchni biurowej, Londyn – ok. 20 mln m², Monachium – ok. 20 mln m² a Wiedeń – ok. 10 mln m². Warszawa ze swoimi 3,6 mln m² powierzchni biurowej pozostaje wciąż rynkiem wschodząącym jednak dynamika wzrostu jest bardzo duża i pozwala przypuszczać, że rynek biznesowy w Warszawie będzie nadal bardzo silnie się rozwijał.

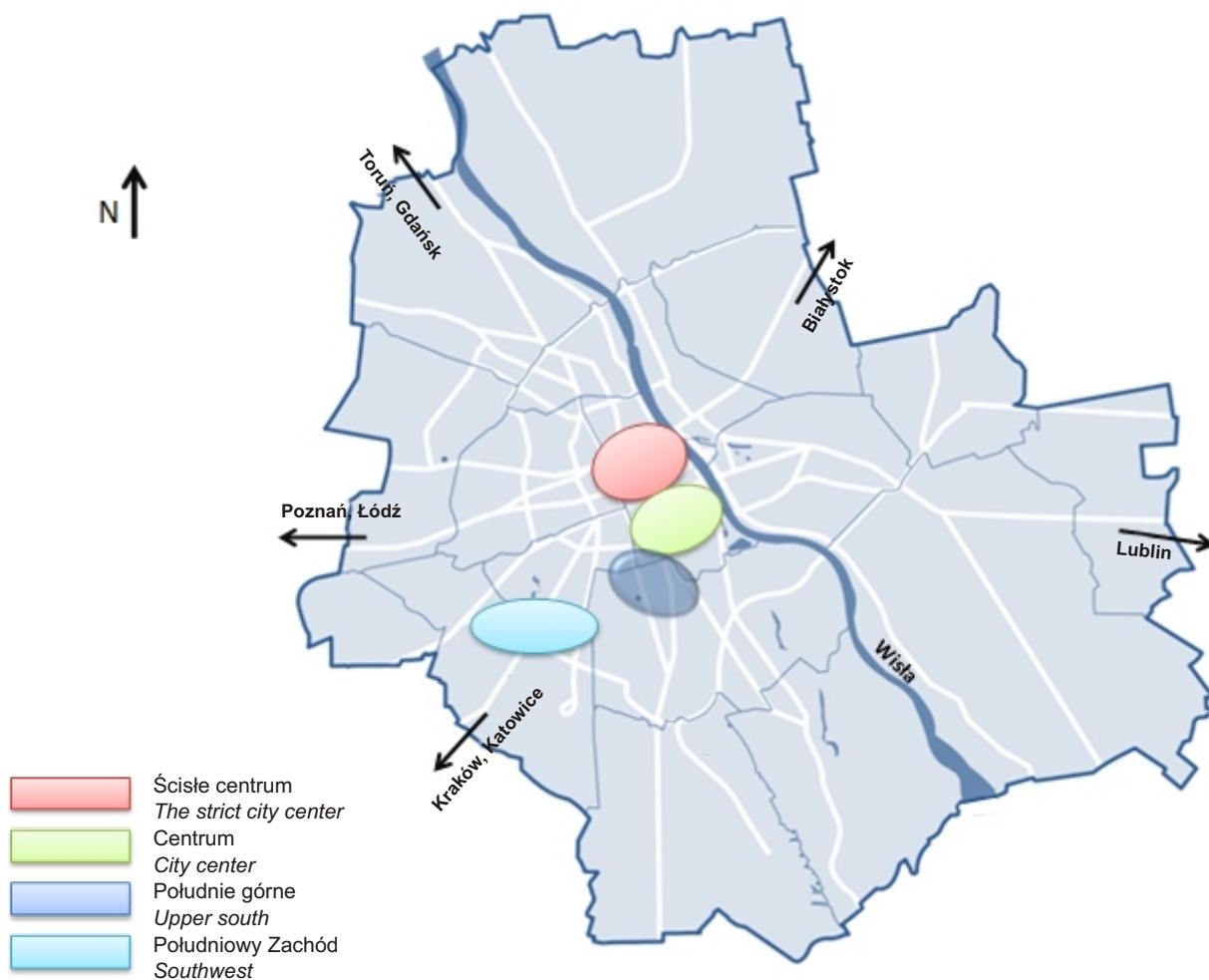
Najbardziej popularnymi obszarami biznesowymi w Warszawie są obecnie cztery strefy zidentyfikowane przez analityków rynku nieruchomości jako: Ścisłe Centrum (tzw. Centralny Obszar Biznesu - COB), Centrum (tzw. Obrzeża COB), Południe Górnne, Południowy Zachód.

Considering the total available office space in the largest European centres, Warsaw is still in the shadow of the largest European metropolitan cities. For comparison, Paris has at its disposal somewhere in the region of 54 million m² of office space, London - circa 20 million m², Munich 20 million m² and Vienna - circa 10 million m². Thus Warsaw with its 3.6 million m² of office space remains an emerging market, however the growth rate is rapid and allows one to assume that the business market in Warsaw will continue to expand.

Currently the most popular business areas in Warsaw are four zones identified by the real property market analysts as: The Strict City Centre (so called Central Business Zone - COB), the City Centre (so called COB Outskirts), Poludnie Górne (Upper South), Poludniowy Zachód (South West).

Największa ilość powierzchni biurowej

The largest surface of office space

Według raportu firmy DTZ „Skyline Tracker Warsaw Autumn 2012” w strefach: Południe Górnego, Południowy Zachód oraz Centrum powstaje obecnie największy wolumen powierzchni biurowej (około 80% całkowitej powierzchni biurowej znajdującej się w trakcie realizacji). Wśród powstającej powierzchni biurowej na uwagę zasługuje aktualnie największy budowany obiekt biurowy w Europie – kompleks Warsaw Spire. W trzech budynkach zlokalizowanych w centrum miasta powstaje nowoczesna powierzchnia biurowa - łącznie 100 000 m². Deweloperem jest belgijska firma Ghelamco. Budynek ma zostać oddany do użytku w 2014 r. Kompleks będzie składał się z 220-metrowej wieży oraz dwóch budynków biurowych. Będzie to najwyższy budynek biurowy w Polsce. Oprócz powierzchni biurowej budynek zaoferuje również ciekawą przestrzeń usługową. O randze budynku świadczy fakt, że największa w 2012 roku transakcja na rynku nieruchomości biurowych, została zawarta właśnie w ramach tej nowej inwestycji i obejmowała umowę przednajmu 14 600 m² powierzchni biurowej w Warsaw Spire przez firmę Frontex.

Z raportu Warsaw Research Forum wynika, że w III. kwartale 2012 całkowity wolumen zawartych transakcji na rynku biurowym wzrósł o 32% w stosunku do roku poprzedniego.

W 2012 roku liczba istniejących podmiotów gospodarczych w Polsce była o 2,7% wyższa niż w roku poprzednim. W ostatnich pięciu latach rynek warszawskich podmiotów gospodarczych stanowił średnio około 8,5% podmiotów ogólnokrajowych. W 2012 roku stanowił 8,9% rynku ogólnopolskiego. Przyjmuje się, że liczba ta może być jednak zawyżona ze względu na fakt, że w Polsce przy zakładaniu działalności gospodarczej istnieje obowiązek wpisania firmy do REGON, ale już po zakończeniu działalności nie wszyscy z tej bazy się wyrejestrowują. Ustalenie rzeczywistej liczby polskich przedsiębiorstw jest zatem problematyczne, ale dla szacunków za aktualne należy przyjąć dane GUS.

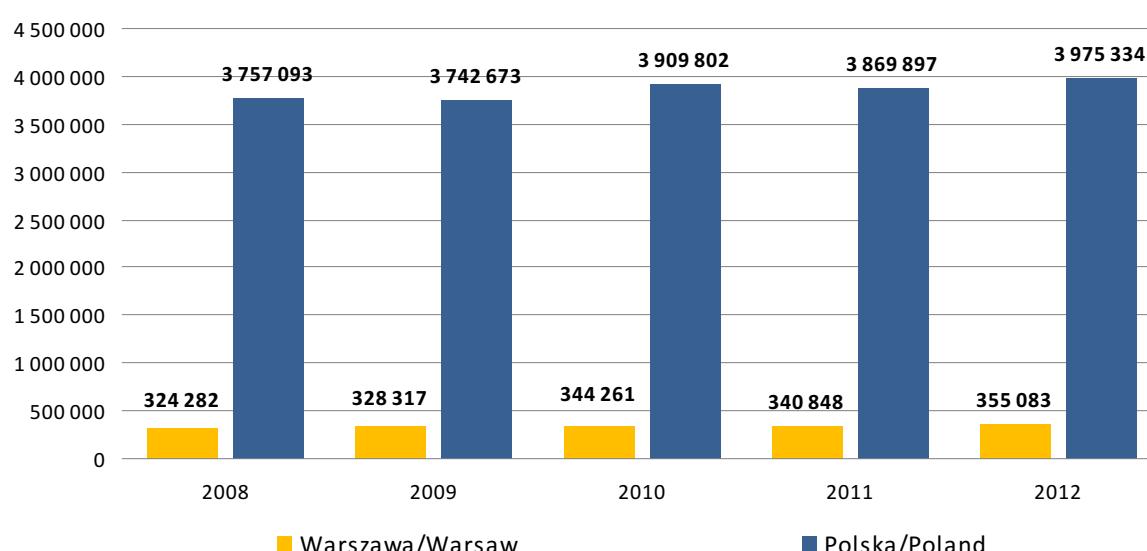
According to the DTZ report, „Skyline Tracker Warsaw Autumn 2012” the zones: Południe Górnego, Południowy Zachód and City Centre are currently home the largest volume of office space under construction (about 80% of the overall office space under construction). Among the office space under construction, the largest office building under construction in Europe is Warsaw Spire complex. Modern office space is under construction across three buildings located in the city centre - a total of 100 000 m². The Belgian Ghelamco is the developer. The building is to be commissioned in 2014. The complex will comprise of a 220 meter tower and two office buildings. This will be the tallest office building in Poland. Apart from the office space the building will also include interesting service areas. The fact that the largest transaction in 2012 on the office real property market was concluded within the scope of this investment and entailed a prelet agreement for 14 600 m² of office space in Warsaw Spire by Fontex attests to the rank of the building.

The Warsaw Research Forum report states that in Q3 2012 the total volume of concluded transactions on the office market increased by 32% as compared to the previous year.

In 2012 the number of entities in Poland was 2,7% higher than in the previous year. For the last 5 years the market of Warsaw's economic entities constitutes around 8,5% of the overall number in Poland. In 2012 it was 8,9% of the Polish market. It is assumed that this number may be overestimated due to the fact that in Poland, when registering business activity it is necessary to register it also with REGON, whereas upon termination not everyone removes the entry from REGON. Thus it is problematic to determine the actual number of polish enterprises, however the data from GUS should be adopted for estimates.

Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON

Number of economic entities registered in National Economy Register (REGON)

Źródło: Horwath HTL, na podstawie GUS

Source: Horwath HTL, on the basis of data of the Central Statistical Office

Aktualna sytuacja rynkowa przewidująca spowolnienie gospodarcze zakłada, że redukowane będzie również zatrudnienie. Można z tego wysnuć wniosek, że mniejszy będzie również w 2013 roku popyt na powierzchnię biurową. Pod koniec 2012 roku około 8,8% powierzchni biurowej Warszawy pozostawało bez najemców, co przy obecnej i planowanej podaży pozwala domniemywać, że wolnej powierzchni będzie nadal przybywać. Pomimo tego faktu w najbliższym roku spodziewane jest oddanie kilku ważnych inwestycji biurowych, m.in.:

- Konstruktorska Business Center (48 042 m²)
- Plac Unii (40 985 m²)
- Marynarska 12 (40 000 m²)
- Wola Center (27 572 m²)
- Green Corner (25 040 m²)

The current market situation, with a slow down forecast assumes that employment will also be reduced. Thus it may be concluded that the demand for office space in 2013 will also decrease. As of the end of 2012 around 8.8% of office space in Warsaw remained vacant, which subject to the current supply in the pipeline allows one to assume that the amount of vacant space will also increase. Despite this fact a number of important investment are to be commissioned next year:

- Konstruktorska Business Center (48 042 m²)
- Plac Unii (40 985 m²)
- Marynarska 12 (40 000 m²)
- Wola Center (27 572 m²)
- Green Corner (25 040 m²)

3. Wizerunek miasta

Warszawa od kilku ostatnich lat staje się miastem, które odgrywa dominującą rolę na rynku Europy Środkowo – Wschodniej. Coraz lepsza sytuacja gospodarcza, duża liczba nowych inwestycji, napływ kapitału zagranicznego powodują, że miasto staje się corocznie gospodarzem wielu imprez rangi międzynarodowej, a swoje przedstawicielstwa otwierają tutaj światowe firmy planujące rozwój swoich wpływów na nowych rynkach. Miasto dzięki wielu czynnikom staje się postrzegane, jako atrakcyjne miejsce zarówno dla przyjazdów biznesowych, jak i turystycznych. Ostatnie lata bardzo sprzyjały Polsce pod kątem promocji na arenie międzynarodowej. Począwszy od szerokiej promocji Polski w czasie trwania Roku Chopinowskiego, przez udane przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej w drugiej połowie 2011 roku, a skończywszy na doskonałej organizacji wraz z Ukrainą Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012™, Warszawa stała się rozpoznawalnym miastem na arenie ogólnoświatowej. Szacuje się, że same koszty promocji turnieju piłkarskiego oraz miast gospodarzy kosztowały łącznie 51 milionów złotych.

Podczas Mistrzostw Europy Warszawę odwiedziły setki tysięcy kibiców, którzy na bieżąco komentowali swoje odczucia na temat organizacji przez Warszawę pięciu ważnych spotkań na Stadionie Narodowym. Z danych wynika, że ponad 50 000 osób odwiedziło Mazowieckie Centrum Informacji Turystycznej w celu zasięgnięcia pomocy i informacji o mieście. Według badań 73% obcokrajowców zadeklarowało chęć powrotu do Warszawy w ciągu najbliższych trzech lat, 89% odwiedzających poleci wizytę w stolicy Polski znajomym, a tylko 1% odwiedzających negatywnie oceniło organizację mistrzostw w Warszawie.

3. City image

Warsaw is becoming a city with an ever more dominant role on the Central - Eastern European market. An improving economic situation, large number of new investments, influx of foreign capital mean that every year the city is host to many international events, with global companies looking to expand to new markets are opening their offices here. The city, thanks to many factors is seen as an attractive place, both as a business destination and for tourists. The recent years were very favourable for Poland with respect to its promotion on the international stage. Starting from the far reaching promotion of Poland during the Chopin Year, through successful leadership of the European Council in the second half of 2011 and all the way to the excellent co-hosting, together with Ukraine, of the European Football Championships UEFA EURO 2012™, Warsaw became a recognisable city on the international stage. It is estimated that just the cost of promotion of the football championships and host cities totalled PLN 51 millions.

Warsaw was visited by hundreds of thousands of football fans during the European Championships, which commented on their feelings regarding the organisation of five important games at the National Stadium. Data suggests that more than 500 000 people visited the Mazowieckie Tourist Information centre looking for information about the city. According to surveys carried out among foreigners, 73% declared that they would like to come back to Warsaw during the next three years, 89% will recommend a visit to the Polish capital to their friends and just 1% of the visitors thought the championships were poorly organised in Warsaw.

To Warszawa, jako jedyne miasto polskie posiada dwa lotniska dla regularnych linii lotniczych, w tym jedno w granicach miasta, a drugie obsługiwane głównie przez niskokosztowe linie lotnicze. Obecnie miasto jest w zasięgu światowej sławy bliskowschodnich przewoźników długodystansowych, Qatar Airways i Emirates Airlines oraz tańszych europejskich przewoźników, Ryanair i Wizz Air. Ta dywersyfikacja na rynku lotniczym powoduje, że miasto staje się osiągalne zarówno dla turystów z Europy, stawiających na tanie podróżowanie oraz turystów i odwiedzających, którzy cenią bardzo wysoką jakość przelotów i podróżują do Polski z różnych krajów świata. Posiadanie przez Warszawę dwóch lotnisk, w tym jednego w granicach miasta, czyni z niej destynację bardzo atrakcyjną dla biznesu.

Rok 2012 przyniósł więcej przykładów na to, że miasto staje się stolicą Europy Środkowo – Wschodniej. W 2015 roku otwarty zostanie największy w tym regionie Europy park rozrywki Adventure World Warsaw. Będzie to pierwszy tego typu park w Polsce. Zlokalizowany w okolicach Grodziska Mazowieckiego udostępni odwiedzającym około 50 atrakcji, enormousną strefę usług oraz dwa hotele z łączną liczbą około 800 pokoi. Będzie to kolejny powód do przyjazdów do Polski i kojarzenia jej z ciekawą ofertą turystyczną.

Warsaw, as the only Polish city, has two airports for regular airlines, including one within the boundaries of the city and the other mainly used by low cost airlines. Currently the city is within the reach of world renowned Middle East long distance carriers such as Qatar Airways and Emirates Airlines as well as cheaper European carriers, Ryanair and Wizz Air. This diversification on the aviation market means that the city is becoming available both to European tourists looking for budget trips as well as tourists and visitors who value high quality flights and travel to Poland from various countries around the world. The fact that Warsaw has two airports, including one within the city limits, makes it a very attractive business destination.

2012 brought more examples that the city is becoming the capital of Central - Eastern Europe. In 2015 the biggest adventure park in this European region, the Adventure World Warsaw, will open its gates. This will be the first park of this type in Poland. Located in the vicinity of Grodzisk Mazowiecki, its visitors will be able to choose from around 50 attractions, an enormous entertainment zone and two hotels with 800 rooms in total. This will be another reason to visit Poland and to associate it with an attractive tourist offer.

DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA WARSZAWY

WARSAW COMMUNICATIONAL ACCESSIBILITY

Warszawa jest położona w centralnej części Polski, a przez to znajduje się na trasie wszystkich najważniejszych, zarówno krajowych jak i międzynarodowych połączeń lądowych – drogowych i kolejowych. Już wkrótce, po ukończeniu wszystkich prowadzonych i planowanych inwestycji, Warszawa będzie jednym z najdogodniej położonych miast w Europie.

Warsaw, located in central Poland, by which it is on all major national and international land routes - road and rail. In not such distant future, once all investments, both those currently underway and those in the pipeline have been finished, Warsaw will be one of the most conveniently located cities in Europe.

1. Transport lotniczy

W obecnych czasach transport lotniczy odgrywa bardzo ważną rolę dla rozwoju miasta i jest absolutnie kluczowy dla międzynarodowych organizatorów z branży spotkań. Pod tym względem Warszawa jest jednym z najlepiej skomunikowanych miast w kraju, które dysponuje największym w Polsce lotniskiem – Lotniskiem Chopina, z największą liczbą oferowanych połączeń, odprawiającym największą liczbę pasażerów w kraju. Do listy mazowieckich lotnisk dołączyło w 2012 roku lotnisko Warszawa – Modlin – długo oczekiwane lotnisko dedykowane obecnie tanim liniom lotniczym.

Polskie porty lotnicze wg liczby pasażerów w latach 2008-2012 (dane w tysiącach)

PORT LOTNICZY / AIRPORT	2008	2009	2010	2011	2012	Zmiana / Change 2011/2012	Udział / Share 2012
WARSZAWA - OKĘCIE	9 436	8 282	8 666	9 323	9 567	2,6%	39,2%
Kraków - Balice	2 895	2 661	2 839	2 994	3 409	13,8%	14%
Gdańsk - Rębiechowo	1 951	1 891	2 210	2 450	2 862	16,8%	11,7%
Katowice - Pyrzowice	2 406	2 301	2 366	2 501	2 518	0,7%	10,3%
Wrocław - Strachowice	1 480	1 324	1 598	1 606	1 942	20,9%	7,9%
Poznań - Ławica	1 255	1 249	1 384	1 426	1 560	9,4%	6,4%
Rzeszów - Jasionka	321	381	451	488	563	15,4%	2,3%
WARSZAWA - MODLIN	-	-	-	-	857	-	3,5%
Łódź - Lublinek	341	312	413	390	463	18,8%	1,9%
Szczecin - Goleniów	298	277	268	258	347	34,4%	1,4%
Bydgoszcz - Szwederowo	264	265	266	268	328	23,3%	1,3%
Zielona Góra - Babimost	5	3	4	7	12	77,1%	0,05%
Lublin	-	-	-	-	5	-	0,02%
RAZEM / IN TOTAL	20 652	18 946	20 469	21 711	24 433	12,5%	100%

Źródło: Urząd Lotnictwa Cywilnego

Source: Office for Civil Aviation

DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA WARSZAWY

WARSAW COMMUNICATIONAL ACCESSIBILITY

Przedstawione dane dotyczą pięciu ostatnich lat. Na potrzeby niniejszego raportu analizowane są najświeższe dane za 2012 rok, które ukazują, że Lotnisko Chopina w Warszawie, z udziałem 39,2% w całej obsłudze pasażerskiej zdecydowanie dominuje na polskim rynku lotniczym. Widać to doskonale w porównaniu z drugim co do liczby obsłużonych pasażerów lotniskiem Kraków – Balice, które w 2012 roku zanotowało 14,0% udziału w rynku.

Od 2009 roku, kiedy to nastąpił spadek liczby przyjazdów pasażerskich, spowodowany ogólnoswiatowym kryzysem i mniejszym ruchem zarówno turystycznym jak i biznesowym, lotnisko w Warszawie konsekwentnie zwiększa liczbę obsłużonych pasażerów.

Jak wynika z danych udostępnionych przez Lotnisko im. Fryderyka Chopina, 2012 rok był najlepszym rokiem w historii lotniska, kiedy to udało się obsłużyć największą liczbę pasażerów – ok. 9,5 mln. Biorąc pod uwagę plany rozbudowy lotniska są duże szanse na to, że stanie się ono jednym z liderów w obsłudze pasażerów w Europie. Przyczyniają się do tego takie plany jak, m.in.

- Powstanie miasteczka Chopin Airport City - nowoczesnego miasteczka wielofunkcyjnego z obiekta miasta o charakterze biznesowym, handlowym i rekreacyjnym o łącznej powierzchni ponad 150 tys. m².
- Modernizacja starej części terminala A (prace mają potrwać do końca 2014 roku).
- Wprowadzenie nowego, atrakcyjnego dla klientów cennika opłat lotniskowych (upoważniają linie lotnicze do korzystania ze zniżek). Cennik ma zachęcić linie lotnicze do zwiększenia częstotliwości lotów na istniejących trasach oraz do wprowadzenia nowych połączeń. Lotnisko liczy też na zwiększenie ruchu tranzytowego z przesiadką w Warszawie.

Rok 2012 przyniósł wzrosty w liczbie obsłużonych pasażerów w stosunku do roku poprzedniego o 2,6%. Z prognoz Urzędu Lotnictwa Cywilnego wynika, że do 2030 roku obsługa pasażerska w Polsce utrzyma tendencję wzrostową i w 2030 roku przekroczy liczbę 58 mln obsłużonych pasażerów, co daje wynik o ok. 34 miliony pasażerów więcej niż w 2012 roku. Zakładając, że udział lotników Chopina w Warszawie i Warszawa - Modlin utrzyma się na poziomie ok. 40% oznacza, że w 2030 roku Warszawa obsługuje ok. 23 miliony pasażerów.

Na początku 2013 roku z portu lotniczego Chopina w Warszawie korzystało 24 przewoźników. Wśród nich są dwie linie niskokosztowe – Wizz Air i Ryanair, które operują z lotniska Chopina tymczasowo, podczas remontu płyty głównej lotniska w Modlinie, oraz jedna linia niskokosztowa – Norwegian Air Shuttle, która operuje na lotnisku Chopina stale. Lotnisko obsługuje ok. 77 regularnych połączeń krajowych i międzynarodowych, do krajów Europy, Azji, Afryki i Ameryki Południowej oraz czartery. Lotnisko położone jest w granicach miasta, przez co dojazd do centrum zajmuje zwykle nie więcej niż 30 minut samochodem, nawet w godzinach szczytu. 1 czerwca 2012 roku zostało uruchomione połączenie kolejowe, które gwarantuje szybką i wygodną podróż na trasie z Lotniska Chopina do centrum Warszawy. Szansy dla dalszego rozwoju lotniska upatruje się obecnie w rozwoju połączeń międzykontynentalnych, a szczególnie intensyfikacji kontaktów z Azją.

The data refers to the last five years. For the needs of the present report, the most current data for 2012 are analysed, which depict Warsaw Chopin Airport with a 39.2% share of the total passengers serviced as the one with a decisively dominant position on the Polish aviation market. This is clear to see when compared to the second, with respect to the number of serviced passenger, Kraków Balice Airport, which in 2012 recorded a 14.0% share in the market.

Since 2009, when the decline of the numbers of passenger arrivals took place as a result of the world wide recession and decreased tourist and business traffic, the airport in Warsaw has been steadily increasing the numbers of serviced passengers.

According to data made available by Chopin Airport, 2012 was the best year in the history of the airport, with the largest number of passengers serviced - circa 9.5 million. Considering the airport's expansion plans, there is a large chance that it will become one of the leaders in servicing passengers in Europe. The following plans may contribute to the above:

- Creation of Chopin Airport City - a modern multifunctional city with business, commercial and entertainment units with a total area of more than 150 thousand m².
- Modernisation of the old part of Terminal A (works set to go on until the end of 2014).
- Introduction of a new airport fees price list, attractive to the clients (airlines will be authorised to take advantage of the discounts). The price list is to entice airlines to increase flights frequency along existing routes and to introduce new connections. The airport also counts on increasing transit traffic with passengers catching connecting flights.

2012 brought a 2.6% increase in the number of serviced passengers as compared to the previous year. Civil Aviation Authority predicts that number of passengers serviced in Poland will be on the rise until 2030 when it will exceed 58 million, which is 34 million more than in 2012. Assuming that the share of Warsaw's airports - Chopin and Modlin - will remain at the 40% level, this means that in 2030 Warsaw will service circa 23 million passengers.

At the beginning of 2013, 24 carriers were using Warsaw Chopin Airport. Two budget airlines are amongst them - Wizz Air and Ryanair, which operate from Chopin Airport temporarily, until the works on the runway in Modlin are completed, and one budget airline - Norwegian Air Shuttle which is operating out of Chopin Airport permanently. The airport services around 77 regular domestic and international destinations do Europe, Asia, Africa and South America as well as charter flights. The airport is located within city limits, which means that the city centre is 30 minutes away by car even during rush hour. On 1 June 2012 a rail link was opened which guarantees a fast and comfortable journey from Chopin Airport to the centre of Warsaw. Opportunities for further growth of the airport are seen in the growth of intercontinental flights and particularly in the intensification of contacts with Asia.

Regularne linie lotnicze Regular airlines	Linie czarterowe Charter Airlines	Regularne połączenia Regular destinations	Liczba pasażerów Pasangers	Największy przewoźnik The biggest carrier
24	25	77	9 587 848	Polskie Linie Lotnicze LOT (4,56 mln pasażerów)

DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA WARSZAWY

WARSAW COMMUNICATIONAL ACCESSIBILITY

Lotnisko Warszawa – Okęcie rozpoczęło współpracę z dwiema wiodącymi liniami lotniczymi na świecie z obszaru Bliskiego Wschodu – liniami Qatar Airways oraz liniami Emirates Airlines. 5 grudnia 2012 linie Qatar Airways uruchomili bezpośrednie połączenia ze stolicą Kataru, miastem Doha. Qatar Airways po pomyślnych wynikach lotów Warszawa-Doha postanowił zwiększyć liczbę połączeń z czterech w tygodniu do siedmiu. Oznacza to, że pasażerowie zarówno z Bliskiego Wschodu jak i Warszawy będą mogli podróżować w obie strony codziennie. Od 6 lutego zostało uruchomione również codzienne połączenie Warszawy z Dubajem dzięki linii Emirates Airlines. Oprócz ciekawej oferty lotów do innych krajów, głównie azjatyckich, linia Emirates Airlines liczy też na przewóz towarów i zwiększenie obrotów handlowych Polskich ze Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi.

Obie wymienione linie obsługują ogólnoswiatową siatkę połączeń długodystansowych, a Warszawa jest najdalej na wschód wysuniętym miastem Europy, które oferuje połączenia tymi liniami. Oznacza to, że Warszawa ma szansę stać się centrum biznesu obszaru CEE oraz miastem tranzytowym na szlaku wielu podróży biznesowych i turystycznych do Europy.

Lotnisko Warszawa – Okęcie podaje, że rok 2012 był rekordowy w historii pod względem liczby obsłużonych pasażerów – 9 567 063. Wynik jest doskonały, biorąc pod uwagę fakt, że około 10% pasażerów lotniska Chopina przejęło nowopowstałe w 2012 roku lotnisko Warszawa – Modlin. Powodem zwiększonej liczby pasażerów były organizowane przez Polskę Mistrzostwa Europy w piłce nożnej. Obsługa pasażerów i drużyn przylatujących do Polski była dla portów lotniczych dużym wyzwaniem.

Najpopularniejsze kierunki lotów z Lotniska Chopina w 2012 roku

Kierunek Destination	Liczba pasażerów Number of passengers	Zmiana / Change 2011 / 2012
Londyn	594 498	-20,9%
Paryż	507 615	-1,2%
Frankfurt	440 829	16,5%

Źródło: Lotnisko Chopina w Warszawie

The Warsaw Okęcie Airport began cooperation with two top world airlines from the Middle East - Qatar Airways and Emirates Airlines. On 5 June 2012 Qatar Airways began a direct connection to the Doha, the capital city of Qatar. Based on positive results of Warsaw - Doha flights, Qatar Airways decided to increase the number of flights from four to seven per week. This means that passengers both from the Middle East as well as Warsaw will be able to travel each way every day. Since 6 February a daily Emirates Airlines flight from Warsaw to Dubai is operating. Apart from an interesting flight offer to other countries, primarily in Asia, Emirates Airlines is also counting of carriage of goods and an increase in the commercial trade between Poland and the United Arab Emirates.

Both of the airlines mentioned above service a global network of long distance connections and Warsaw is the westernmost European city offering connections with these airlines. This means that Warsaw faces an opportunity to become the centre for CEE area business as well as a transit city for many business and tourist trips to Europe.

Warsaw Okęcie Airport reports that 2012 was a record year in history when it came to passenger numbers - 9 567 063. This is an excellent result, taking into consideration the fact that circa 10% of passengers of Chopin Airport was taken over by the Warsaw Modlin airport opened in 2012. The reason for such large numbers of passengers was the European Football Championships hosted by Poland. The servicing of passengers as well as teams arriving in Poland was a serious challenge for airports.

The most popular flight destinations in 2012 from Warsaw Chopin Airport

Source: Warsaw Chopin Airport

Lotnisko Modlin, które zostało otwarte 15 lipca 2012 roku odniosło spektakularny sukces w całkowitej liczbie obsłużonych pasażerów. Liczba ta od początku działalności lotniska do końca roku 2012 wyniosła ok. 857 tys. podróżnych. Do grudnia 2012 roku lotnisko obsługiwało dwóch znanych przewoźników regularnych linii – irlandzki Ryanair oraz węgierski Wizzair. Wizzair do czasu powstania lotniska w Modlinie obsługiwał polskich klientów z lotniska Chopina, jednak biorąc pod uwagę tanie ceny biletów jakie oferuje klientom, możliwość korzystania z tańszego lotniska jest dla linii o wiele bardziej korzystna. Ryanair natomiast ze względu na zbyt wysokie opłaty lotniskowe na lotnisku Chopina, operował z lotniska w Łodzi.

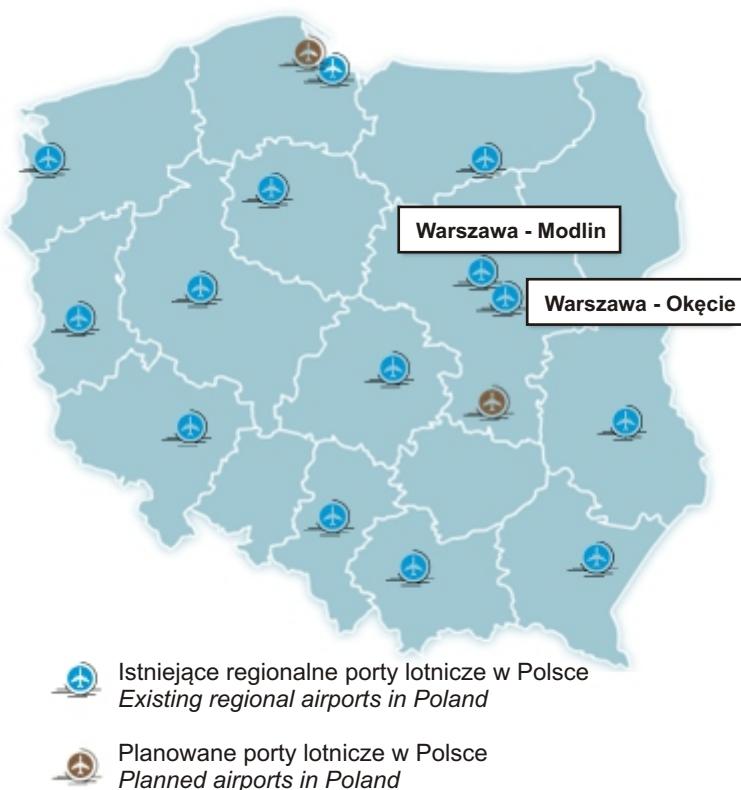
Modlin Airport, which started receiving flights on 15 July 2012, achieved a spectacular success considering the total number of passengers. From the start of the airport's operations until the end of 2012 the number of travellers was about 857 thousand. The airport serviced two well known carriers - Irish Ryanair and Hungarian Wizz Air. Before the opening of the airport in Modlin Wizz Air was servicing its Polish customers from the Chopin airport, however taking into consideration the low ticket process offered to their customers, the opportunity to use a cheaper airport is much more beneficial to the airline. Whereas Ryanair, due to the high airport fees at Chopin airport, was flying out of Łódź.

DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA WARSZAWY WARSAW COMMUNICATIONAL ACCESSIBILITY

Oprócz dwóch regularnych tanich przewoźników, lotnisko Warszawa – Modlin oferowało również loty czarterowe czeskich linii Travel Service. Łącznie w 2012 roku lotnisko Warszawa – Modlin zarejestrowało 6380 operacji. Pierwotne założenia zakładały, że w 2013 roku ruch pasażerski w Modlinie miał wynieść 2,3 mln osób. Obecnie, trudno jest przewidzieć przyszłość lotniska i dalsze jego sukcesy. Ze względu na półroczną przerwę w działaniu lotniska Modlin, Ryanair i Wizzair zmuszone zostały do przeniesienia operacji na lotnisko Chopina w Warszawie. Negocjacje dotyczące umów handlowych między przewoźnikami, a lotniskiem zaważą o tym jaki charakter przyjmie Modlin w przyszłości. Decydujące mogą stać się takie czynniki jak: instalacja systemu ILS, zniżka w opłatach dla dawnych klientów oraz stały nadzór nad warunkami technicznymi lotniska.

Kolejną inwestycją w infrastrukturę lotniczą na Mazowszu jest planowane uruchomienie lotniska cywilnego Radom - Sadków. Projekt o tyle różni się od inwestycji w Modlinie, że nie jest to lotnisko budowane od podstaw, a dołączone niejako do istniejącego już lotniska wojskowego. Konkretny termin uruchomienia cywilnej działalności lotniskowej zależy przede wszystkim od przebiegu procesu certyfikacji, prowadzonego przez Urząd Lotnictwa Cywilnego. Odległość jaka obecnie dzieli Warszawę od lotniska w Radomiu to około 110 km, które można pokonać w 1,5 godziny jazdy samochodem. Z Warszawy do Radomia, na całym odcinku, docelowo ma prowadzić droga ekspresowa S7. Aktualnie oddany jest do użytku odcinek środkowy, pomiędzy Grójcem a Jedlińskiem. Do 2019 roku planowane jest ukończenie inwestycji na całej długości. Inwestycja drogowa może skrócić podróż z Warszawy do Radomia nawet do godziny.

Lokalizacja obecnych i planowanych lotnisk w Polsce

Źródło: Horwath HTL

Apart from the two regular low cost carriers, the Warsaw Modlin airport offered charter flights by Travel Service - a Czech airline. In 2012 the Warsaw - Modlin airport recorded 6380 operations. Based on the initial assumptions, in 2013 the passenger traffic in Modlin was to reach 2.3 million people. Currently, it is difficult to predict the future growth of the airport and its success. Due to the six-month break in operations in Modlin airport, Ryanair and Wizzair have been forced to move their fleet to Warsaw Chopin Airport. The negotiations on trade agreements between carriers and airport will determine the character of the Modlin airport in the future. Crucial factors for the further development may form: installation of ILS, reduction in fees for former carriers and constant supervision of the technical condition of the airport.

The next aviation infrastructure investment in Mazowsze is the planned opening of the civilian airport Radom - Sadków. This project differs from the Modlin investment in that this is not an airport built from scratch, but an extension of the existing military airbase. The actual date for opening the civilian part of the airport mainly depends on the certification process conducted by the Civil Aviation Authority. Currently, the distance between Warsaw and the Radom airport is 110 km, and this journey can be done by car in 1.5 hours. The aim is for the S7 express road to stretch along the entire distance from Warsaw to Radom. Currently only the middle section between Grójec and Jedlińsk has been commissioned. The entire investment is forecast to be completed by 2019. The road investment could reduce the travelling time between Warsaw and Radom to as little as an hour.

Location of existing and planned airports in Poland

Source: Horwath HTL

2. Koleje

Warszawa jest najważniejszym punktem na kolejowej mapie Polski i znajduje się na trasie wszystkich pociągów najwyższej klasy - Intercity. Obecnie wszystkie największe miasta kraju, a także wiele mniejszych miejscowości, ma zapewnione połączenie kolejowe ze stolicą. Różne połączenia obsługują składy kolejowe różnych klas. Oprócz tego, pociągi z Warszawy kursują do miast zagranicznych takich jak Praga, Bratysława, Wiedeń, Budapeszt, Mińsk, Moskwa, Berlin czy Amsterdam.

Obecnie podróż koleją do Warszawy z głównych miast kraju trwa dość długo w porównaniu do standardów europejskich, co wynika zarówno z braków w infrastrukturze, jak i licznych remontów, które mają te braki zniwelować.

W celu unowocześnienia taboru oraz dorównania standardom zachodnioeuropejskim polskie koleje zamówiły pociągi dużych prędkości Pendolino, które docelowo mają osiągać w Polsce prędkość 230 - 250 km/h. Najwcześniej Pendolino ma operować na Centralnej Magistrali Kolejowej (CMK), która łączy Grodzisk Mazowiecki z Zawierciem. CMK ma blisko 224 km długości i umożliwia dojazd do Warszawy z dwóch największych aglomeracji południowej Polski: Katowic i Krakowa. CMK jest częścią międzynarodowego korytarza transportowego E 65.

Aktualnie trwają prace modernizacyjne Centralnej Magistrali Kolejowej, których celem ma być dostosowanie trakcji do uruchomienia szybkich połączeń. Zgodnie z planami w grudniu 2013 roku na niektórych odcinkach CMK ma zostać wprowadzona prędkość 200 km/h dla pociągów pasażerskich (obecnie maksymalna prędkość to 160 km/h), a następnie dla składów zespolonych w tym pociągów Pendolino nawet 220 km/h. Na chwilę obecną sytuacja wskazuje, że w połowie 2013 roku zostaną przeprowadzone testy pociągów na trasie, a pierwsze połączenia dla pasażerów pociągami Pendolino zostaną uruchomione w 2015 - 2016 roku.

Kolejną, o wiele trudniejszą w realizacji inwestycją związaną z Kolejami Dużych Prędkości jest projekt budowy linii kolejowej, która umożliwi połączenie Warszawy z Poznaniem oraz Wrocławiem. Linia kolejowa potocznie nazywana jest „linią Y”, z uwagi na jej wygląd na mapie Polski. Na chwilę obecną projekt budowy „linii Y” został odłożony do 2030 roku i jego przyszłość nie jest pewna. Inwestycja ta znajduje się w projekcie Transeuropejskiej Sieci Transportowej, przygotowanej przez Komisję Europejską. Plan przewiduje rozmieszczenie lotnisk, dróg i torów kolejowych na terenie całej Europy. Kolej Dużych Prędkości zakwalifikowana została do grupy bazowej, która przeznaczona jest do realizacji właśnie do 2030 roku. Pociągi na tej trasie osiągałyby prędkość 250 km/h i znacznie skrótyby czas podróży między największymi polskimi miastami. Poniższa mapa obrazuje przebieg linii kolejowych, które będą obsługiwać pociągi dużych prędkości.

Niezależnie od powodzenia projektu „linii Y”, szybkimi pociągami mogą zostać objęte również takie miasta jak Łódź, Rzeszów, Wrocław.

2. Railways

Warsaw is the most important node on the railway map of Poland and lies en route of all trains of the highest class - Intercity. Currently all largest cities in Poland, as well as many smaller towns have rail connections with the capital. Different connections are serviced by different class trains. Apart from that trains from Warsaw leave for foreign cities, such as Prague, Bratislava, Vienna, Budapest, Minsk, Moscow, Berlin or Amsterdam.

Currently travelling by rail from major Polish cities to Warsaw is quite a lengthy process, especially considering European standards, due to both a lacking infrastructure as well as numerous works aiming to remedy these issues.

In order to modernise the rolling stock and to bring it in line with west European standards, Polish Rail ordered high speed Pendolino trains, with the aim am reaching speeds of up to 230 - 250 km/h in Poland. The earliest that Pendolino will operate on the main line railway (CMK) between Grodzisk Mazowiecki and Zawiercie. CMK is nearly 224 km long and allows for passengers to travel to Warsaw from the two largest agglomerations in South Poland: Katowice and Kraków. CMK is part of the E65 international transport corridor.

Currently modernisation works are underway on the CMK which aim to adapt the traction to be used by fast trains. According to plans, in December 2013 some sections of CMK are to operate at speeds of up to 200 km/h for passenger trains (currently the maximum speed is 160 km/h) and then up to 220 km/h for multiple units including Pendolino. At the moment is seems that by mid 2013 test using trains will be conducted on the route, and the first Pendolino trains will see service in 2015 - 2016.

Another High Speed Rail investment, much more difficult to execute, is the plan to build a railway line which will allow for connecting Warsaw with Poznań and Wrocław. The railway line is colloquially referred to as “line Y” due to its shape on a map of Poland. Currently plans to construct “line Y” have been put forward to the 2030 and its future is uncertain. This investment is part of the Transeuropean Transport Network, drawn up by the European Commission. The plan includes locating airports, roads and railway lines across the entire Europe. High Speed Trains are qualified as the base group, with plans for implementation in 2030. Trains along this route would reach speeds of up to 250 km/h and would significantly reduce the travelling time between Polish cities. The map below depicts the course of high speed trains railway lines.

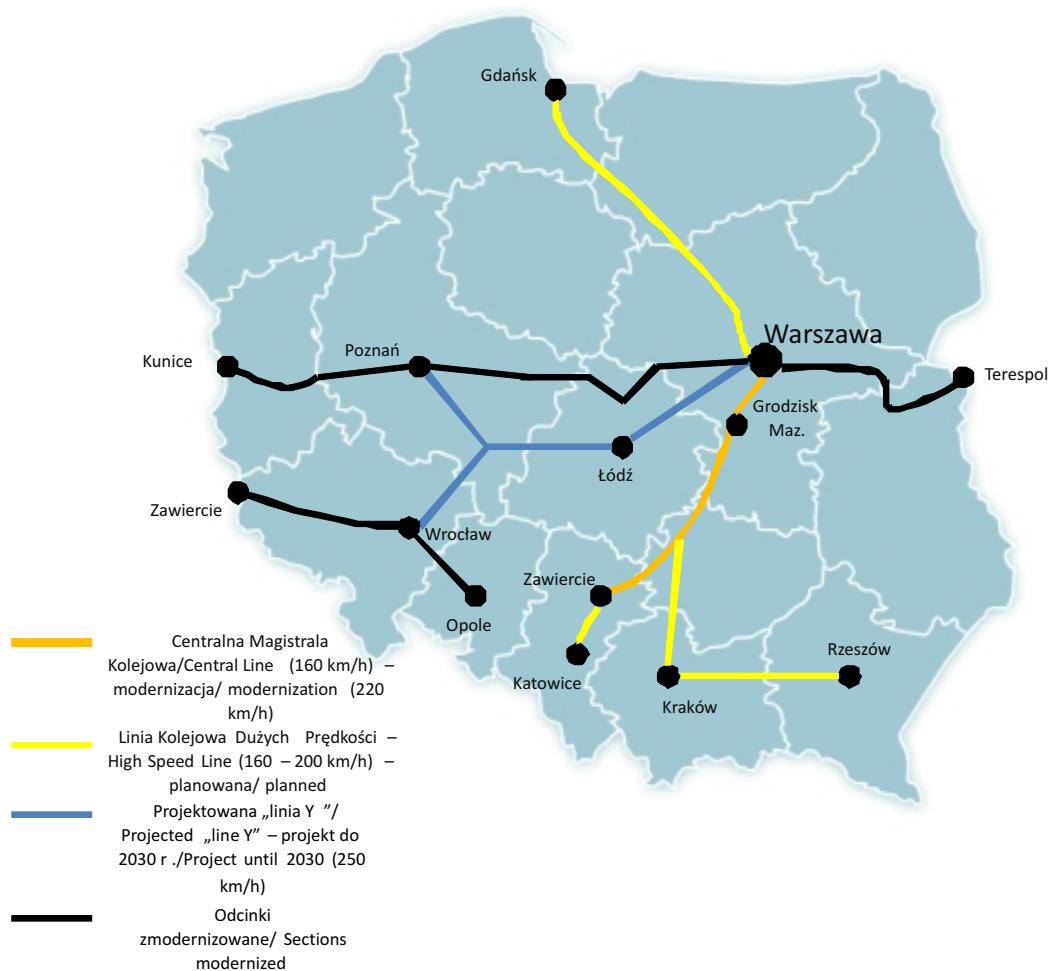
Regardless of the future of “line Y”, fast trains may also service cities like Łódź, Rzeszów, Wrocław.

DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA WARSZAWY

WARSAW COMMUNICATIONAL ACCESSIBILITY

Przebieg ważnych istniejących i planowanych inwestycji kolejowych dla Warszawy

The course of important existing and planned railway investments for Warsaw

Źródło: Horwath HTL

Source: Horwath HTL

W 2012 roku nastąpiło wiele modernizacji w obszarze kolejowym w Polsce. Główne inwestycje objęły modernizację torów na trasach Warszawa – Kraków, Warszawa – Katowice, Warszawa – Poznań: na tych trasach podróżujący mogą korzystać z dogodnych połączeń. Dzięki modernizacji kolejowej pokonanie odcinka Warszawa – Berlin jest możliwe w 5 godzin. Zaawansowane prace trwają na linii z Warszawy do Trójmiasta. Wielomiliardowa inwestycja ma skrócić czas jazdy pociągiem nawet do 2 godzin 30 minut (obecnie z powodu remontów średni czas przejazdu to około 6 godzin). Do tego czasu (2016 rok) również ma zakończyć się inwestycja w tory na trasie Warszawa – Radom i Warszawa – Tłuszcz (część linii Rail Baltica).

2012 saw many railway system modernisations in Poland. The main investments entailed modernising rail lines on Warsaw – Kraków, Warsaw – Katowice, Warsaw – Poznań routes: passengers may take advantage of convenient connections. Thanks to rail modernisations, it is possible to travel from Warsaw to Berlin by rail in 5 hours. Advanced works are continuing on the Warsaw to Trójmiasto route. Multi billion investment is to reduce the rail travel time to as little as 2 hours 30 minutes (currently due to works the average journey time is 6 hours). Until that time (2016) the rail tracks investment on the Warsaw – Radom and Warsaw – Tłuszcz routes is to be completed (part of the Rail Baltica line).

DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA WARSZAWY

WARSAW COMMUNICATIONAL ACCESSIBILITY

Szacunkowy czas podróży koleją między Warszawą a głównymi miastami Polski

Estimated railway travel time between Warsaw and the main polish cities

Czas podróży z Warszawy Travel time from Warsaw	2012	2016*
Kraków	2:50 h	2:15 h
Katowice	3:00 h	2:10 h
Wrocław	5:30 h	3:30 h
Poznań	2:50 h	2:30 h
Gdańsk	4:50 h	2:30 h
Łódź	2:00 h	1:15 h
Rzeszów	5:50 h	3:50 h

Źródło: Horwath HTL na podstawie pkl.pl

Source: Horwath HTL on the basis of pkl.pl

* dane szacunkowe

* estimated data

DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA WARSZAWY

WARSAW COMMUNICATIONAL ACCESSIBILITY

3. Drogi

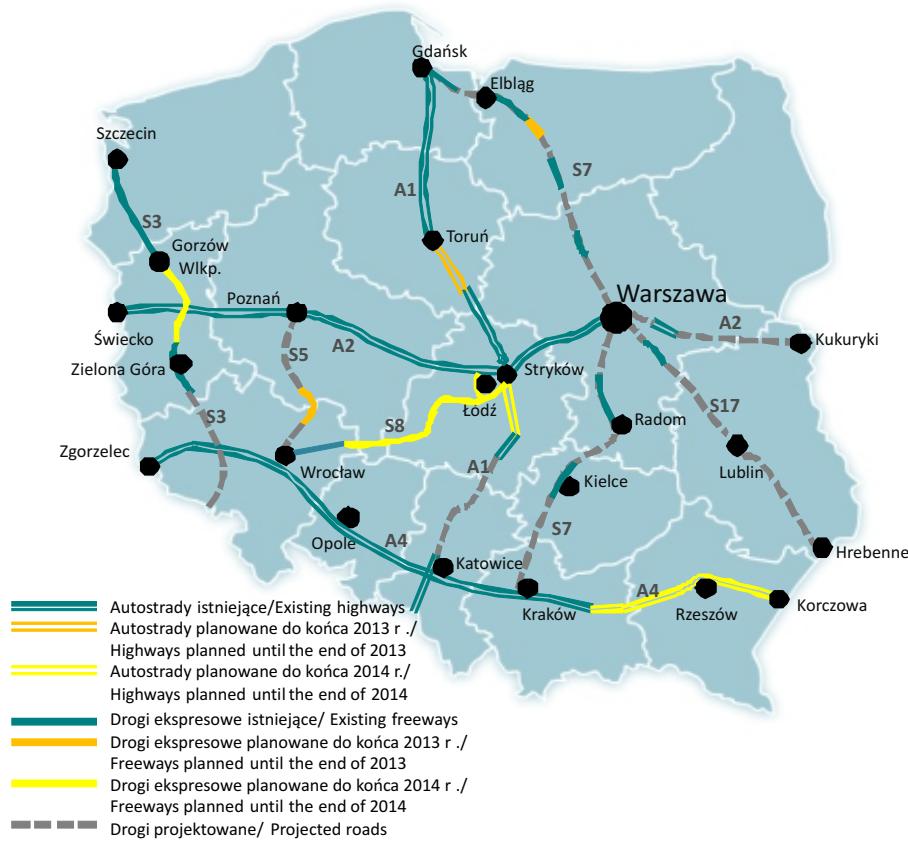
Warszawa jest miastem położonym w centralnej Polsce, które z uwagi na odgrywaną rolę zostało umieszczone na trasie wszystkich najważniejszych dróg w kraju oraz zostaje włączane w ogólnopolską międzynarodową sieć dróg ekspresowych i autostrad.

Obecnie w miarę proste połączenia drogowe z Warszawą mają wszystkie większe miasta Polski. Plany realizacji sieci autostrad i dróg ekspresowych w Polsce zakładają znaczące skrócenie czasu podróży między stolicą, a miastami wojewódzkimi.

Rok 2012 przyniósł Polsce znaczne zmiany na drogowej mapie kraju. Według danych przedstawionych przez Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad w 2012 roku oddano do użytku 294 km nowych autostrad oraz 330 km nowych dróg ekspresowych. Dla Warszawy nowe projekty dróg mają strategiczne znaczenie, ponieważ umożliwiają połączenie stolicy z innymi ważnymi ośrodkami w Polsce i zagranicą.

Do najważniejszych odcinków drogowych, które zostały uruchomione w 2012 roku i oddziałują na Warszawę, należą autostrada A2, której odcinek pomiędzy Strykówkiem a Warszawą, oddany jeszcze przed UEFA EURO 2012™, zapewnia bezpośrednie połączenie z Berlinem w czasie około 5 godzin. Autostrada A2 jest jednym z najważniejszych ciągów komunikacyjnych Polski, łączy bezpośrednio Warszawę z Poznaniem.

Schemat planowanych autostrad i dróg ekspresowych w ciągu najbliższych lat

Źródło: Horwath HTL na podstawie Gazeta Wyborcza

3. Roads

Warsaw is a city located in central Poland, which due to its role was included in the routes of all major roads in the country and is being included into the Polish and international network and express road network.

All major cities in Poland have a relatively easy road connection with Warsaw. The motorway and express road plans in Poland assume a significant reduction of the journey time between the capital and provincial cities.

2012 saw significant changes on Poland's road map. According to data published by the General Directorate for National Roads and Motorways in 2012 294 km of new motorways and 330 km of new express roads were commissioned. For Warsaw new road plans are of strategic importance as they allow for the linking of the capital city with other important Polish and foreign hubs.

The most important road sections which have been commissioned in 2012 and affect Warsaw include the A2 motorway, where the section between Stryków and Warsaw, commissioned even before the UEFA EURO 2012™ ensures a direct connection with Berlin in about 5 hours. The A2 motorway is one of the most important communication routes in Poland, constituting a direct link between Warsaw and Poznan.

The planned network of express roads and motorways in Poland in the near future

Source: Horwath HTL based on Gazeta Wyborcza

DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA WARSZAWY WARSAW COMMUNICATIONAL ACCESSIBILITY

Szacunkowy czas podróży samochodem między Warszawą, a głównymi miastami Polski

Estimated car travel time between Warsaw and key cities of Poland

Czas podróży z Warszawy <i>Travel time from Warsaw</i>	2011	2016*
Kraków	4:00 h	3:50 h
Katowice	3:30 h	3:10 h
Wrocław	5:20 h	3:30 h
Poznań	3:00 h	2:45 h
Gdańsk	4:30 h	3:40 h
Łódź	2:15 h	1:00 h

Źródło: Horwath HTL na podstawie GDDKiA

Source: Horwath HTL on the basis of GDDKiA

* dane szacunkowe

* estimated data

EFEKT UEFA EURO 2012™ W BRANŻY SPOTKAŃ

THE UEFA EURO 2012™ EFFECT IN THE MEETINGS INDUSTRY

Organizacja przez Polskę mistrzostw Europy w piłce nożnej UEFA EURO 2012™ wpływała bardzo mocno na wizerunek Polski w oczach wielu turystów z całego świata. W czasie organizacji mistrzostw szacuje się, że do Polski przyjechało 275 tysięcy gości jednodniowych i 285 tysięcy tych, którzy zatrzymali się chociaż na jedną noc. Przed mistrzostwami zakładano, że liczba turystów może sięgnąć łącznie nawet miliona osób. Z danych Ministerstwa Sportu i Turystyki wynika, że w związku z UEFA EURO 2012™ zostało wytypowanych i zrealizowanych 46 inwestycji kluczowych i 37 inwestycji ważnych, których wartość szacowana jest na około 95 miliardów złotych. Same miasta organizatorzy, czyli Warszawa, Gdańsk, Poznań i Wrocław wydały na organizację turnieju 195 mln złotych, w czym nie zawiera się koszt budowy stadionów. Wydatki Warszawy na organizację mistrzostw szacuje się na ok. 90 mln zł. Ten ogromny skok w polskiej infrastrukturze wykonany przez ostatnie lata przygotowań do UEFA EURO 2012™ spowodował wiele zmian i unowocześnień, które wpływają pozytywnie na wiele obszarów gospodarki. Szacuje się, że organizacja imprezy przyspieszyła inwestycje infrastrukturalne o 3–5 lat.

Okres organizacji mistrzostw był wyjątkowy dla branży spotkań. Z uwagi na bardzo wysokie obłożenie (przewidywane i faktyczne) oraz ceny wynajmu pokoi w hotelach, regularny rynek konferencyjny zamarł. Stawki za wynajęcie pokoi, zazwyczaj preferencyjne przy dużej grupie wynajmujących, podczas organizacji imprez międzynarodowej randze, przestają obowiązywać. Stawki za pokój osiągały ceny o kilkaset procent wyższe niż zazwyczaj o tej samej porze. W związku z tym większość firm omijała Warszawę i przekładała spotkania na inny termin lub wybierała inne miejsce organizacji spotkania.

Z danych Ministerstwa Sportu i Turystyki wynika, że przeciętny obcokrajowiec w trakcie wizyty w Polsce wydał średnio 1541 zł, a jego średnie dzienne wydatki wyniosły 243 zł. Biorąc pod uwagę łącznie wydatki turysty na wyjazd do Polski wyniosły one średnio 2654 zł.

Pod tym względem rynek regularnych konferencji i spotkań został zatrzymany, jednak bardzo licznie odbywały się w czerwcu 2012r. spotkania związane z organizacją UEFA EURO 2012™. Duże centra targowe i konferencyjne stały się centrum nadawczym UEFA i zazwyczaj obsługiwały organizatorów mistrzostw przez cały maj, czerwiec i lipiec. Stąd w statystykach pojawia się mniejsza liczba spotkań, jednak były one bardzo liczne. Centra targowe w przekazanych nam danych ujawniają, że w większości przypadków organizowały w okresie od maja do końca lipca wydarzenia i spotkania dedykowane tylko i wyłącznie obsłudze UEFA. W dalszej części raportu publikowane są dane, które potwierdzają, że liczba spotkań w największych centrach konferencyjnych była zdecydowanie niższa niż w latach ubiegłych a spowodowana tym, że organizacja spotkań UEFA liczona była jako jedno duże wydarzenie.

Mimo spodziewanego zainteresowania pokojami hotelowymi w miastach organizatorskich osiągnięcie wyższego niż w poprzednim roku średniego obłożenia było trudne. Z doświadczenia innych dotychczasowych organizatorów mistrzostw (2004 rok – Portugalia, 2008 – Austria i Szwajcaria) można było domniemywać, że duże wydarzenia sportowe nie przyczyniają się do gwałtownego wzrostu obłożenia, a jedynie wpłyną znacząco na podwyższenie przychodów związanych ze wzrostem średniej ceny za pokój. Sprawdziło się to również w Polsce. Obłożenie hoteli w największych miastach, oprócz Warszawy, spadło w porównaniu z 2011 rokiem jednak średnie ceny za pokój (ADR) zdecydowanie wzrosły. Obrazuje to tabela przedstawiona na następnej stronie.

Poland hosting the UEFA EURO 2012™ European football championships had a major effect Poland's image amongst tourists from all over the world. It is estimated that during the championships, 275 thousand one day visitors came to Poland and 285 thousand who stayed for at least one night. Before the championships it was estimated that the total number of tourists may reach even one million. Sport and Tourism Ministry data indicates that 46 key investments and 37 important investments were selected and executed in connection with UEFA EURO 2012™, and that their joint estimated value amounts to about 95 billion złoty. Just the host cities, Warsaw, Gdańsk, Poznań and Wrocław spent 195 million złoty on organising the tournament, which does not include the cost of building stadiums. It is estimated that Warsaw spent around 90 million on organising the championships. This great leap in Polish infrastructure seen over in the final years of preparations for UEFA EURO 2012™ caused many changes and modernisations which have a positive effect on many areas of the economy. It is estimated that hosting the event brought infrastructural investments forward by 3–5 years.

The period during which Poland was host to the championships was a unique time for the meetings industry. Due to the very high occupancy rate (expected and actual) hotel room prices, the regular conference market went into a coma. Rates for room rentals, usually preferential for larger groups of guests, during the times that cities play host to international events do not apply. Room rates were reaching levels hundreds of per cent more than is typical for this time of year. Therefore most companies avoided Warsaw and postponed meetings to other dates or chose different locations for the meetings.

Data from the Ministry of Sport and Tourism indicates that on average, a foreigner during their visit to Poland spent PLN 1541 with average daily expenses coming to PLN 243. And the total cost for an average tourist of the trip to Poland was PLN 2654.

In this respect the regular conferences and meetings market was halted, however numerous meetings concerning the organisation of UEFA EURO 2012™ took place in June 2012. Large exhibition and conference centres became UEFA broadcasting centres and usually serviced the championship organisers throughout May, June and July. Thus statistically the number of meetings was small despite there being quite many of them. Data disclosed by exhibition centres indicates that in most cases, in the period from May to the end of June they solely held events and meetings dedicated exclusively to servicing UEFA. In subsequent parts of the report, we publish data confirming that the number of meetings at the largest conference centres was certainly less than in previous years and caused by the fact that UEFA meetings were accounted for as just one large event.

Despite the expected demand for hotel rooms in host cities, achieving occupancy rates higher than in previous years proved difficult. In the experience of other previous championship hosts (2004 - Portugal, 2008 - Austria and Switzerland) it could have been presumed that large sporting events do not contribute to a sudden increase in occupancy rates, but only increase, and quite significantly, the revenues associated with higher average room prices. This also held true in Poland. The occupancy rates in hotels in the largest cities, with the exception of Warsaw, was less when compared to 2011, whereas average daily rates (ADR) were decidedly higher. This is depicted by the table next page.

**Średnie obłożenie i ceny dla wybranych miast polskich
w czerwcu 2011 i 2012 roku**

Average occupancy rates and prices for selected Polish cities in June 2011 and 2012

Czerwiec / June	Obłożenie / Occupancy [%]			ADR - Average Daily Rate [PLN]		
	2012	2011	Zmiana Change [%]	2012	2011	Zmiana Change [%]
Warszawa / Warsaw	78,4	77,7	0,9	727	252	126,2
Trójmiasto / Tri-City	73,1	80,7	-9,3	610	254	75,9
Poznań / Poznan	54,1	55,8	-3,2	512	155	78,9
Wrocław / Wrocław	62,1	68,1	-8,8	404	160	56,5

Źródło: Hotelarz 07/2012 „EURO 2012 - Mistrzostwa Paradoksów”

Source: Hotelarz 07/2012 „EURO 2012 - Mistrzostwa Paradoksów”

Głównym powodem spadku obłożenia hotelowego była ograniczona liczba podróży biznesowych i organizacji spotkań biznesowych w okresie mistrzostw. Głównymi gośćmi hotelowymi byli kibice piłkarscy i turyści przebywający w tym czasie w mieście. Największy ruch odnotowano w dni meczowe, jednak w pozostałe dni w miesiącu gości hotelowych było zdecydowanie mniej niż przypuszczało. Należy pamiętać bowiem, że dni meczowych w czerwcu było zaledwie kilka i to one podwyższały statystyki dotyczące obłożenia hotelowego. Wiele hoteli podpisało również umowy na rezerwację pokoi hotelowych z wielomiesięcznym wyprzedzeniem. Umowy te, często niekorzystnie sformułowane, były często wypowiadane z krótkim wyprzedzeniem, co uniemożliwiało hotelom ponowną sprzedaż w równie atrakcyjnej cenie. To spowodowało, że często hotele, które potencjalnie mogły zorganizować spotkania czy mniejsze konferencje, przez długi czas przed mistrzostwami były zarezerwowane.

Hotele, które dobrze przygotowały się do okresu mistrzostw zadbały wcześniej o podpisanie dobrych umów z organizatorami wydarzeń w Warszawie, które zapewniały optymalizację dochodu nie tylko w dni meczowe, ale przez cały miesiąc. Hotele te doprowadziły do maksymalizacji dochodów z rezerwacji pokoi, sal konferencyjnych oraz restauracji w perspektywie miesięcznego pobytu, a nie tylko w dni rozgrywek.

Po udanej organizacji przez Polskę i Ukrainę imprezy UEFA EURO 2012™ w branży konferencyjnej od dłuższego czasu spekuluje się na temat tak zwanego „efekt barcelońskiego”. Igrzyska Olimpijskie w Barcelonie w 1992 roku uznawane są za wzór tego jakie, korzyści dla miasta może przynieść organizacja tak dużego wydarzenia sportowego na skalę światową. Miasto stało się jedną z najatrakcyjniejszych destynacji w Europie. Liczba turystów w Barcelonie w latach 1990-2001 wzrosła o 95%, a liczba udzielonych noclegów o 110%. Polska, a wraz z nią przede wszystkim stolica kraju, liczy, że po dobrych wrażeniach z imprezy w opinii publicznej w ciągu kilku najbliższych lat będzie czerpała korzyści w postaci napływu nie tylko turystów, ale też osób organizujących spotkania i imprezy. Pozytywny wizerunek kraju na arenie międzynarodowej jest też szansą na zwiększenie liczby inwestycji zagranicznych w Polsce.

The main reason for the decrease of occupancy rates was the limited number of business trips and business meetings during the championships. Football fans and tourists staying in the city constituted the bulk of hotel guests. Match days were the busiest, however the remaining days in the month saw significantly less hotel guests than expected. And it should be remembered that there were only a few match days in June and it was these which bumped up the hotel occupancy rate statistics. Many hotels also signed agreements for hotel room bookings many months in advance. These agreements, often worded unfavourably, were often terminated with very short notices which precluded the hotels from reselling at as attractive prices. This meant that hotels which potentially could have held meetings or smaller conferences were booked up for many months before the championships.

Hotels which did their homework prior to the championships paid attention to sign favourable agreements with organisers of events in Warsaw, which ensured income optimisation not only on match days but throughout the entire month. Such hotels achieved income maximisation from bookings of rooms, conference halls and restaurants in a monthly perspective and not only on match days.

After Poland and Ukraine successfully hosted the UEFA EURO 2012™, for some time now the conference industry has been speculating about the “Barcelona effect”. The Olympics in Barcelona in 1992 are considered an example of the possible benefits from hosting such a large sports event on a world scale. The city became one of the most attractive European destinations. The number of tourists in Barcelona in 1990-2001 increased by 95% and the occupancy rate by 110%. Poland, and first and foremost its capital city expects, that following the positive impressions of the event in the public opinion over the forthcoming years it will reap benefits in the form of an influx not only of tourists but also those organising meetings and events. The positive image of Poland on the international stage also presents an opportunity to increase foreign investment in Poland.

Warszawa jest miastem, w którym odbywa się bardzo wiele wydarzeń nie tylko biznesowych, ale też kulturalnych, towarzyskich czy politycznych. Spowodowane jest to wieloma czynnikami, w tym centralnym położeniem miasta, co ułatwia dojazd z każdego krańca kraju, oraz funkcjami, jakie Warszawa pełni w skali kraju (stolica państwa, największe centrum usług finansowych w Polsce, lokalizacja central wielu krajowych i międzynarodowych firm).

Trudno wymienić wszystkie imprezy odbywające się w mieście, gdyż wiele z nich to wydarzenia prywatne (np. tylko dla pracowników i klientów danej firmy) czy jednorazowe, które nie powtórzą się w najbliższej przyszłości. Wiele wydarzeń odbywa się także nieregularnie lub zmienia swoją lokalizację i tylko sporadycznie trafia do Warszawy. Przez takie należy rozumieć nie tylko wymienione wcześniej wydarzenia biznesowe, ale także odbywające się w mieście koncerty światowych gwiazd muzyki, kongresy i konwencje np. partii politycznych czy wydarzenia okolicznościowe.

Największe wydarzenia odbywające się w Warszawie regularnie, zidentyfikowane zostały przez Warsaw Convention Bureau i przedstawione są poniżej.

TARGI:

- Międzynarodowe Targi Turystyczne TT Warsaw
- Międzynarodowe Dni Reklamy RemaDays
- Expo Sweet
- Mazowieckie Targi Mieszkań
- Międzynarodowy Salon Edukacyjny PERSPEKTYWY
- Międzynarodowe Targi Analityki i Technik Pomiarowych EUROLAB
- Międzynarodowe Targi Kosmetyczne Beauty Forum
- Międzynarodowe Targi Czystej Energii CENERG
- Międzynarodowe Targi Sprzętu Oświetleniowego Światło
- EuroGastro - targi żywności
- Międzynarodowe Targi Stomatologiczne DENTEXPO
- INTERCLEAN Targi Branży Czystości
- Tajlandia EXPO
- Złoto, Srebro, Czas - targi biżuterii i zegarków
- Targi Technologii i Usług dla Koncertów, Eventów i Kongresów
- Międzynarodowe Targi Wyposażenia Obiektów Noclegowych - WorldHotel
- Targi Budowlane "Budowa, remont, dom i wnętrze"
- RetailShow - Międzynarodowe Targi Wyposażenia, Technologii i Usług Dla Handlu

Warsaw is a city where numerous events take place, not only of a business character, but also cultural, social or political. There are many reasons for this, from its central location, facilitating access from every corner of Poland, the functions which Warsaw fulfills on the national scale (capital city, largest financial services centre in Poland, location for the headquarters of many domestic and international companies).

It would be difficult to list all the events taking place in the city as many of them are private affairs (e.g.: only for staff and customers of a given company) or one offs, which will not be repeated in the near future. Many events also take place on an irregular basis or change their venue and only sporadically end up in Warsaw. These should be understood as not only the aforementioned business events but also concerts of world famous music stars, conventions and conferences of, for example, political parties or one off events taking place in the city.

The largest regular events taking place in Warsaw have been identified by the Warsaw Convention Bureau and presented in the table below.

TRADE FAIRS:

- TT Warsaw International Travel Show
- Advertising and Printing Fairs RemaDays Warsaw
- Expo Sweet
- Mazowieckie Home Show
- International Educational Fair PERSPEKTYWY
- EUROLAB International trade Fair of Analytical, Measurement and Control Technology
- BEAUTY FORUM International Cosmetics Trade Fair
- CENERG Clean Energy International Fair
- International Fair of Lighting Equipment LIGHT
- EuroGastro International Food Service Trade Fair
- DENTEXPO International Dentistry Fair
- INTERCLEAN Cleaning Industry Trade Fair
- Thailand EXPO
- Gold, Silver, Time - Jewellery And Watches Trade Fair
- Technology and Services for Concerts, Events and Conventions Trade Fair
- International Hotel Facilities Equipment Trade Fair - WorldHotel
- “Building, refurbishing, home and interior” Trade Fair
- International Retail Equipment, Services & Technologies – the RetailShow

WYDARZENIA W WARSZAWIE

EVENTS IN WARSAW

KONFERENCJE:

- E-Travel Forum
- Międzynarodowa Naukowa Konferencja Coachingu
- Międzynarodowa Konferencja Lotnisko
- Football Business Conference
- konferencja czasopisma Cardiology Journal
- KONFERENCJA OKRĄGŁEGO STOŁU
- Polish Law & Economics Conference
- MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA Edukacja dla Wszystkich
- International PMI Poland Chapter

KONGRESY I SEMINARIA:

- Międzynarodowy Kongres Beauty Forum
- Ogólnopolskie Sympozjum Chemii Organicznej
- Kongres Kadry&Expo
- Polski Kongres Inteligentnych Systemów Transportowych ITS
- Kongres Kobiet
- Seminarium Warszawskie nt Praw Człowieka
- Kongresy partii politycznych

WYSTAWY:

- Międzynarodowa Wystawa Lotnisko
- Ogólnopolska Wystawa Motocykli i Skuterów

Oprócz nich, znaczącą rolę w mieście odgrywają wydarzenia firmowe czy szkolenia, a obiekty podmiejskie, ze względu na centralną lokalizację, bardzo często wybierane są jako miejsca organizacji imprez integracyjnych czy wyjazdów motywacyjnych dla pracowników firm z całego kraju.

Ocenia się, że w przyszłości liczba dużych wydarzeń organizowanych w Warszawie znacząco się zwiększy. Chodzi tu o wydarzenia na największą skalę dla kilku czy kilkunastu tysięcy uczestników, które odbywać się mogą na nowych stołecznych stadionach (Stadion Legii – 30 000 miejsc, Stadion Narodowy – 58 000 miejsc) oraz inne, duże imprezy, które organizowane będą w nowo powstającego hotelach konferencyjnych w stolicy. Nowe, najbardziej znaczące dla przemysłu spotkań projekty hotelowe, przedstawione są w poniższej tabeli. Realizację ich wszystkich należy uznać za bardzo prawdopodobną.

Warszawskie projekty hotelowe znaczące dla przemysłu spotkań

Miasto City	Kategoria Category	Nazwa Name	Liczba pokoi Number of rooms	Data otwarcia Opening date	Sale konferencyjne Conference rooms
Warszawa Warsaw	5*	Renaissance by Marriott	225	2013	1,5 tys. m ² powierzchni 1,5 thous. m ² conference space
Warszawa Warsaw	4*	Doubletree by Hilton	365	2013	3 tys. m ² powierzchni 3 thous. m ² conference space

Źródło: Horwath HTL

CONFERENCES:

- E-Travel Forum
- International Scientific Coaching Conference
- International Airport Conference
- Football Business Conference
- Cardiology Journal magazine conference
- ROUND TABLE CONFERENCE
- Polish Law & Economics Conference
- Education for everyone INTERNATIONAL CONFERENCE
- International PMI Poland Chapter

CONVENTIONS AND SEMINARS:

- International Beauty Forum Convention
- Polish Organic Chemistry Symposium
- HR&Expo Convention
- Polish Convention of Intelligent Transport Systems ITS
- Women's Convention
- Warsaw Human Rights Seminar
- Political Parties' Conventions

EXHIBITIONS:

- International Airport Exhibition
- Polish Motorbike and Scooter Exhibition

Apart from those, company events and trainings play an important role in the city, and suburban units, due to their central location, are often selected as venues for organising company social events or team spirit building outings for staff of companies from all over the country.

It is forecast that in future the number of large events held in Warsaw will increase significantly. This refers to events of the largest scale, held for thousands or even tens of thousands participants, taking place on city stadiums (Legia Stadium - 30 000 seats, The National Stadium - 58 000 seats) and other, large events held at the conference hotels under construction in the capital. New, hotel designs, most significant for the meetings industry are shown in the table below. The construction of all of these should be considered as being very likely.

Hotel projects in Warsaw, which are significant for MICE

Source: Horwath HTL

PODAŽ OBIEKTÓW KONFERENCYJNYCH W WARSZAWIE

THE SUPPLY OF CONFERENCE VENUES IN WARSAW

Podaž obiektów konferencyjnych w Warszawie

The supply of conference venues in Warsaw

Rodzaj obiektu <i>Type of the venue</i>	Liczba obiektów <i>Number of venues</i>	Powierzchnia konferencyjna ogółem w m ² <i>Total conference space in m²</i>
Obiekty konferencyjne i wystawiennicze <i>Conference and exhibition venues</i>	20	61 000
Hotele ogółem <i>All hotels</i>	58	38 031
Obiekty kulturalne i zabytkowe <i>Cultural and historical venues</i>	18	15 000
Obiekty akademickie <i>Academic venues</i>	7	9 250
Ogółem <i>Total</i>	103	123 281

Źródło: Horwath HTL na podstawie Warsaw Convention Bureau

Source: Horwath HTL based on Warsaw Convention Bureau

W Warszawie zidentyfikowaliśmy 103 główne obiekty, oferujące usługi organizacji wydarzeń z branży spotkań, które oferują w sumie 123 281 m² powierzchni konferencyjnej i wystawienniczej. Największą powierzchnią dysponują oczywiście centra targowe i wystawiennicze jak MT Polska czy EXPO XXI, najliczniejszą grupą są zaś hotele. 58 ze wszystkich 75 stołecznych hoteli w swojej ofercie ma przynajmniej jedną salę konferencyjną. Najważniejszymi graczami są tu duże 4* i 5* sieciowe obiekty w centrum miasta. W 2012 roku do grona hoteli, które oddziałują na warszawski rynek konferencyjny dołączył nowy hotel Narvil Conference&SPA 4*, zlokalizowany w Serocku oraz hotel Warszawianka 4*, który znacznie zmodernizował swoje pokoje i infrastrukturę konferencyjną. Pomimo, że hotele położone są poza administracyjnymi granicami Warszawy, duża podaż powierzchni konferencyjnej oddziałuje na warszawski rynek MICE.

1. Wkład przemysłu spotkań w gospodarkę Warszawy

Hotele, jak i inne obiekty świadczące usługi konferencyjne prowadzą działalność gospodarczą, która przynosi im zyski, natomiast również generuje wpływy budżetowe w postaci podatków. W polskim systemie podatkowym podstawowym obciążeniem podatkowym dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą są: podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT), podatek dochodowy od osób prawnych (CIT) oraz podatek od towarów i usług (VAT). Ponadto, należy mieć na uwadze podatek od nieruchomości, a także, co szczególnie istotne w przypadku działalności obiektów hotelarskich, opłatę miejscową i uzdrowiskową. Wszystkie te opłaty, będące obciążeniem dla podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą, są z drugiej strony źródłem dochodu jednostek samorządu terytorialnego i państwa. Oprócz pozytywnego efektu fiskalnego w postaci wpływów podatkowych, przemysł spotkań generuje również miejsca pracy, a także wpływa na wysokość PKB.

We have identified 103 primary venues in Warsaw, offering services associated with hosting meetings industry events, in total offering a total of 123 281 m² conference and exhibition space. Of course the largest floor space is offered by trade fair and exhibition centres such as MT Polska or EXPO XXI, and the most numerous group are the hotels. 58 out of all 75 hotels in the capital offer at least one conference hall. The most notable players are the large 4* and 5* chains in the city centre. In 2012 the group of hotels which are active on Warsaw's conference market was augmented by the new Narvil Conference&SPA 4* Hotel, located in Serock and Warszawianka 4* Hotel which carried out a far reaching modernisation of its rooms and conference infrastructure. Despite the fact that the hotels are located outside the administrative boundaries of Warsaw, the large supply of conference space affects the Warsaw MICE market.

1. Meetings industry contribution to Warsaw's economy

Hotels, as well as other venues providing conference services conduct business activity which yields profits and also generates budget revenues in the form of taxes. In the Polish tax system the main tax burden for entities conducting business activity are: personal income tax (PIT), corporate income tax (CIT) and value added tax (VAT). Furthermore real property tax should be remembered and also, particularly important for hotels, special local visitors' taxes. All of the above being a burden for the entity conducting business activity on the other hand are a source of income for local governments and the state. Apart from the positive fiscal effect in the form of tax revenues, the meetings industry also creates jobs and affects GDP.

PODAŽ OBIEKTÓW KONFERENCYJNYCH W WARSZAWIE

THE SUPPLY OF CONFERENCE VENUES IN WARSAW

Większość wymienionych obciążeń podatkowych generowanych przez sektor MICE jest w rzeczywistości praktycznie niemożliwa do oszacowania, co wynika z braku tak szczegółowego rozbicia w sprawozdaniach podmiotów je prowadzących, a także braku tak szczegółowych danych statystycznych. Jednakże wiedza na temat ogólnej liczby spotkań w Warszawie pozwala nam przypuszczać, iż przychody generowane przez ten sektor są znaczące. Ponadto, w Warszawie nie jest pobierana opłata miejscowa od noclegów, która mogłaby stanowić potencjalne źródło przychodów budżetowych.

Przemysł spotkań bezpośrednio natomiast wywiera istotny wpływ na wysokość podatków od nieruchomości, co związane jest z koniecznością posiadania odpowiednich powierzchni konferencyjnych, bez których organizacja wydarzenia nie mogłaby się odbyć. Tabela poniżej prezentuje szacowaną wysokość wpływów z podatku od nieruchomości generowanych przez warszawskie powierzchnie konferencyjne.

Most of the tax burdens mentioned above generated by the MICE sector are, in practice, impossible to estimate, due to the fact that financial reports drawn up by entities subject to them are not detailed enough and there is a lack of detailed statistical data. However the knowledge regarding the overall number of meetings in Warsaw allows us to suppose, that the revenues generated by this sector are significant. Furthermore, a local tax on overnight stays is not collected in Warsaw which could constitute a potential source of budget revenues.

Whereas the meetings industry plays an important role when it comes to the property tax amount, which is connected with the necessity of having appropriate conference spaces, without which hosting events would not be possible. The table below depicts estimated property tax revenues generated by conference spaces in Warsaw.

Podaż Obiektów konferencyjnych w Warszawie i wysokość podatku od nieruchomości pobierane od nich

The supply of conference venues in Warsaw and the real estate tax collected for these

Rodzaj obiektu <i>Type of the venue</i>	Liczba obiektów <i>Number of venues</i>	Powierzchnia konferencyjna ogółem w m ² <i>Total conference space in m²</i>	Podatek od nieruchomości / Real estate tax <i>Stawka podatku / Tax rate</i>	Wpływ z podatku / Tax revenues <i>Wpływy z podatku / Tax revenues</i>
Obiekty konferencyjne i wystawiennicze <i>Conference and exhibition venues</i>	20	61 000	21,94	1 338 340
Hotele ogółem <i>All hotels</i>	58	38 031	21,94	834 400
Obiekty kulturalne i zabytkowe <i>Cultural and historical venues</i>	18	15 000	21,94	329 100
Obiekty akademickie <i>Academic venues</i>	7	9 250	21,94	202 945
Ogółem <i>Total</i>	103	123 281	21,94	2 704 785

Źródło: Horwath HTL

Source: Horwath HTL

Ogólna kwota ponad 2,7 mln złotych podatku od nieruchomości od ponad 100 podmiotów, nie stanowi dużego udziału w całkowitym budżecie miasta, natomiast należy pamiętać o wcześniej wspomnianych obciążeniach, których z powodu konieczności zakładania zbyt niepewnych założeń, nie jesteśmy w stanie wyliczyć.

Należy mieć również na uwadze wszelkie niemierzalne korzyści dla miasta, które pociąga za sobą przemysł MICE, takie jak budowanie wizerunku i promocję miejsca. Są to korzyści trudne do wyrażenia ilościowo, natomiast niewątpliwie wpływają na rozpoznawalność Warszawy na arenie międzynarodowej oraz na potencjalne zainteresowanie miastem.

The total amount of PLN 2.7 million of property tax from more than 100 entities, does not constitute a large share of the total city budget, however one should not forget about the burdens mentioned above, which due to the necessity of making quite uncertain assumptions we are unable to calculate.

Also, all the immeasurable benefits for the city which stem from the MICE industry, such as image building and promotion of the city. These are benefits difficult to express quantitatively, however they undoubtedly affect recognisability of Warsaw on the international stage and the potential interest in the city.

Warszawa, jako stolica dużego europejskiego kraju i liczące się miasto Europy Środkowej, jest ważnym miejscem na mapie międzynarodowego rynku spotkań. Pomimo wielu lat izolacji od świata w okresie komunizmu, kiedy to miasta takie jak Wiedeń czy Paryż budowały swoją pozycję w przemyśle spotkań, Warszawa postrzegana była jako miejsce niedostępne i nieatrakcyjne, który to obraz pokutuje do dziś w świadomości wielu organizatorów.

Sytuacja ta wszelako się zmienia – z jednej strony dzięki aktywnej promocji stolicy Polski za granicą, z drugiej dzięki wszystkim zmianom i przeobrażeniom, jakie w tej chwili mają miejsce w Warszawie i to nie tylko tych wizualnych. Dzięki temu w mieście odbywa się coraz więcej wydarzeń z branży spotkań, w tym również tych międzynarodowych o największej skali, czego przykładem mogą być spotkania stowarzyszeń.

International Congress & Convention Association (ICCA) to organizacja, która każdego roku przygotowuje statystyki dotyczące przemysłu spotkań. Przygotowywane przez nią rankingi cenione są przez ekspertów z branży, w tym organizatorów spotkań na całym świecie, a nierazdrokowo również pośrednio kreują popyt na dane miasto.

ICCA jest organizacją reprezentującą ponad 900 firm i instytucji z 85 krajów związanych z obsługą spotkań stowarzyszeń w następujących obszarach: organizacja i koordynacja, transport oraz zakwaterowanie. ICCA układa swój ranking na podstawie zebranych danych o spotkaniach stowarzyszeń (association meetings) z podziałem na dwie kategorie: międzynarodowe stowarzyszenia rządowe (international governmental associations) oraz międzynarodowe stowarzyszenia pozarządowe (international non-governmental organizations/associations), które spełniają jednocześnie trzy warunki:

- odbywają się cyklicznie,
- skupią minimum 50 uczestników,
- uczestnicy pochodzą z co najmniej trzech różnych krajów.

Na tej podstawie w ramach systematycznie prowadzonych analiz powstaje co roku raport „Country & City Rankings”.

Dane te, są źródłem informacji o pozycji danego kraju czy miasta na świecie jako organizatora z branży spotkań i umożliwiają porównywanie poszczególnych lokalizacji ze sobą, przynajmniej na tle organizacji spotkań stowarzyszeń. Oczywiście na ich podstawie nie można dokładnie określić wielkości przemysłu spotkań w danej lokalizacji, jednak pozyskanie pełnych danych od organizatorów spotkań jest w praktyce niewykonalne.

Warsaw as the capital city of a large European country and an eminent Central European city in itself is an important venue on the international meetings industry map. Despite many years of isolation during the communism era, when cities like Vienna or Paris were building their positions in the meetings industry, Warsaw was seen as inapproachable and not attractive, which, until this day, are still somewhere in the backs of minds of many organisers.

The situation is changing - on the one hand due to the active promotion of the Polish capital abroad and on the other due to all the changes and transformations which are taking place at the moment in Warsaw, and not only the visual ones. This means that ever more meetings industry events are taking place in the city, including international ones of the largest scale, associations meetings being such an example.

International Congress & Convention Association (ICCA) is an organisation which draws up annual statistics on the meetings industry. It draws up rankings held in high esteem by industry experts, including organisers of meetings around the world, and often also indirectly drive demand for a given city.

ICCA is an organisation representing in excess of 900 companies and institutions from 85 countries servicing association meetings in the following areas: organisation and coordination, transport and accommodation. ICCA orders the ranking on the basis of collected data on association meetings divided into two categories: international governmental associations and international non-governmental organizations/associations which also satisfy the following three conditions:

- are held cyclically,
- include at least 50 participants
- the participants come from at least three different countries.

On its basis within the scope of systematic analyses an annual report „Country & City Rankings” is compiled.

The said data constitute a source of information on the position of a given country or city in the world as the host in the meetings industry and allow for a comparison of particular locations, at least with respect to organising association meetings. Of course it is not possible to determine precisely the size of the meetings industry on their basis however obtaining complete data from meetings organisers is unfeasible in practice.

Ranking miast na podstawie liczby zorganizowanych spotkań stowarzyszeń w roku 2012 wg ICCA

Ranking of cities on the basis of the number of association meetings organized in year 2012 according to ICCA

Pozycja w 2012 2012 position	Miasto City	Liczba spotkań Number of meetings
1	Wiedeń / Vienna	195
2	Paryż / Paris	181
3	Berlin / Berlin	172
4	Madryt / Madrid	164
5	Barcelona / Barcelona	154
6	Londyn / London	150
7	Singapur / Singapore	150
8	Kopenhaga / Copenhagen	137
9	Istanbuł / Istanbul	128
10	Amsterdam / Amsterdam	122
49	Warszawa / Warsaw	46

Źródło: Horwath HTL na podstawie ICCA Statistics Report 2011

Source: Horwath HTL based on ICCA Statistics Report 2012

W 2012 roku w Warszawie odbyło się 46 spotkań stowarzyszeń, co stanowiło ok. 31% wszystkich wydarzeń z branży spotkań w Polsce. Na tle innych światowych destynacji MICE uplasowała to Warszawę na 49. miejscu (wśród około 350 sklasyfikowanych miast świata – czyli tych, które zorganizowały 5 lub więcej spotkań). Rok 2011 stanowił duży skok w liczbie organizowanych imprez, ponieważ Warszawa zajęła wówczas 28. miejsce w rankingu. W roku 2012 odbyło się o 19 imprez mniej niż w 2011 roku i w związku z tym nastąpiło osłabienie pozycji stolicy Polski na mapie branży spotkań na świecie. Może to wynikać z faktu, że Warszawa przez kilka miesięcy roku 2012 była wyłączona z organizacji dużych imprez stowarzyszeń ze względu na organizację mistrzostw piłkarskich UEFA EURO 2012™.

Liderzy rankingów organizują prawie 4 razy więcej spotkań niż polska stolica, jednakże Warszawa wciąż posiada bardzo duży potencjał rozwoju i w następnych latach ma spore szanse na osiągnięcie jeszcze lepszych wyników.

In 2012 46 association meetings took place in Warsaw, which constituted circa 31% of all events in the industry in Poland. In the backdrop of other world MICE destinations it placed Warsaw in 49th position (out of about 350 world cities included in the classification - or those which were host to 5 or more meetings). 2011 constituted a large jump in the number of organised events, as Warsaw was in 28th place in the rankings. In 2012 there were 19 less events than in 2011 and as such a weakening of the Polish capital's position on the world meetings industry map occurred. This may result from the fact that Warsaw, for a number of months in 2012 was excluded from hosting large association meetings due to being host to the UEFA EURO 2012™ football championships.

Ranking leaders host almost 4 times as many meetings as the Polish capital city, however Warsaw still has a large growth potential and in the has significant chances of achieving even better results in the forthcoming years.

Warszawa nie może równać się z liderami rankingów, dlatego też za bardziej zasadne, z racji położenia geograficznego i uwarunkowań historycznych, należy uznać porównywanie jej z krajami i miastami Europy Środkowej, które to startowały na rynku z podobnego pułapu, są członkami Unii Europejskiej i podobnie rozwijają się gospodarczo. Za miasta najbardziej porównywalne z Polską uznaliśmy Pragę, Bratysławę, Budapeszt i Wilno, a także Wiedeń.

Ranking miast na podstawie liczby zorganizowanych spotkań stowarzyszeń w roku 2012 wg ICCA

Pozycja w 2012 2012 position	Miasto City	Liczba spotkań Number o meetings
1	Wiedeń / Vienna	195
11	Praga / Prague	112
20	Budapeszt / Budapest	98
49	Warszawa / Warsaw	46
66	Wilno / Vilnius	36
134	Bratysława / Bratislava	17

Źródło: Horwath HTL na podstawie ICCA Statistics Report 2012

W porównaniu z rokiem poprzednim, pod względem liczby zorganizowanych spotkań, Warszawa wyprzedziła Wilno i Bratysławę i plasuje się na tle analizowanych miast, na miejscu czwartym. Biorąc pod uwagę najbliższą Warszawie, Pragę, liczba organizowanych tam spotkań jest imponująca i pozwala uplasować stolicę Czech na 11. miejscu na świecie.

Niekwestionowanym liderem rankingu jest Wiedeń, gdzie 2012 roku odbyło się 195 spotkań. Jest to najbardziej popularne pod względem liczby spotkań miasto świata.

Pozycja stolicy kraju w rankingu destynacji MICE często warunkuje pozycję całego kraju. Tak dzieje się w przypadku Wiednia, który jest liderem nie tylko rankingu Europy Środkowej, ale i całego świata i odpowiada za 70% wydarzeń w Austrii. Warszawa w roku 2012 odpowiada jedynie za 30% przebadanych wydarzeń w Polsce. Analiza tych danych pokazuje, jak wielki potencjał ma w sobie Warszawa, gdy tylko zostanie wypromowana i będzie oferować odpowiednią podaż obiektów.

Do zorganizowania wydarzeń z branży spotkań w mieście potrzebna jest też odpowiednia infrastruktura w postaci hoteli, obiektów konferencyjnych i centrów kongresowych. Poniżej przedstawiamy zestawienie wybranych najważniejszych obiektów nadających się do organizacji dużych spotkań w poszczególnych miastach. Dane pochodzą z convention bureaux poszczególnych krajów.

Warsaw does not compare with the ranking leaders, thus it seems more justifiable, due to its geographical location and history, to compare it to Central European countries and cities which started out on the market from a similar position, are EU members and show similar economic growth. We consider cities like Prague, Bratislava, Budapest and Vilnius as well as Vienna as most comparable to Poland.

Ranking of cities on the basis of the number of association meetings organized in year 2012 according to ICCA

Source: Horwath HTL based on ICCA Statistics Report 2012

As compared with the previous year, with regards to the number of hosted meetings, Warsaw overtook Vilnius and Bratislava and, out of the analysed cities, is in fourth position. Considering Prague, the nearest to Warsaw, the number of meetings organised there is impressive and places the Czech capital in 11th place in the world.

An unquestionable leader of the ranking is Vienna, where in 2012 195 meetings took place. Considering the number of meetings, it is the most popular world city.

The position of the capital city in the MICE ranking often determines the position of the entire country. This is the case with Vienna, being the leader of not only the Central European ranking but also considering the entire world and is responsible for 70% of events in Austria. In 2012 Warsaw was only responsible for 30% of surveyed events in Poland. Analysis of these data suggests the large potential of Warsaw, as long as it is promoted and has an adequate supply of venues.

To organise meetings industry events in a city, an appropriate infrastructure of hotels, conference venues and congress centres is required. Below we present a list of selected, most important venues appropriate for hosting large meetings in particular cities. The data comes from convention bureaux in particular countries.

WARSZAWA NA TLE POLSKI WARSAW IN A POLISH SETTING

Niniejsza część raportu przedstawi sytuację Warszawy na tle innych miast Polski pod względem liczby wydarzeń badanych przez ICCA. Pełny raport porównujący przemysł spotkań w największych miastach Polski wydawany jest zaś co roku przez Poland Convention Bureau.

Ranking miast Polski na podstawie liczby zorganizowanych spotkań stowarzyszeń w roku 2012 wg ICCA

This part of the report presents the situation of Warsaw in the backdrop of other Polish cities with reference to the number of events surveyed by ICCA. The full report comparing the meetings industry in the largest Polish cities is published annually by the Poland Convention Bureau.

Ranking of Polish cities on the basis of the number of association meetings organized in year 2012 according to ICCA

Pozycja w 2012 2012 position	Miasto City	Liczba spotkań Number of meetings
49	Warszawa / Warsaw	46
58	Kraków / Cracow	39
157	Poznań / Poznan	15
157	Wrocław / Wroclaw	15
286	Gdańsk / Gdańsk	7

Źródło: Horwath HTL na podstawie ICCA Statistics Report 2012

Source: Horwath HTL based on ICCA Statistics Report 2012

Z danych przedstawionych przez ICCA wynika, że Warszawa jest pierwszym pod względem liczby zorganizowanych przez badane stowarzyszenia miejscem spotkań w Polsce. Niewiele mniejszą liczbę spotkań odnotował Kraków, pomimo mniejszego lotniska i nieco gorszych warunków do organizowania kongresów i konferencji, w roku 2010 wyprzedził Warszawę dzięki lepszej rozpoznawalności na świecie. Przyczynił się do tego zapewne też fakt postrzegania Krakowa jako przężnego ośrodka akademickiego, co ma znaczenie dla stowarzyszeń naukowych. Warszawa, dzięki dobrej promocji na arenie międzynarodowej, dużej liczbie połączeń lotniczych, a także odpowiedniej bazie kongresowo-konferencyjnej, zajęła pierwsze miejsce. ICCA sklasyfikowała jeszcze tylko 3 inne polskie miasta – Gdańsk i Poznań z 15 wydarzeniami, Wrocław z 7 wydarzeniami.

The data presented by ICCA indicates that Warsaw is the primary meetings venue in Poland when it comes to numbers of meetings organised by surveyed associations. A slightly smaller number of meetings was recorded by Kraków, despite a smaller airport and inferior conditions for hosting conventions and conferences in 2010 it overtook Warsaw due to better recognisability around the world. Undoubtedly the fact that Kraków is seen as a dynamic academic centre which is significant to scientific associations played a role here. Warsaw, thanks to strong promotion on the international stage, a large number of flight connections and an appropriate convention - conference stock of facilities, was in first place. ICCA classified just 3 more Polish cities - Gdańsk and Poznan with 15 events and Wrocław with 7 events.

WARSZAWA NA TLE INNYCH STOLIC EUROPEJSKICH

WARSAW AND OTHER EUROPEAN CAPITAL CITIES

Najważniejsze obiekty konferencyjne i kongresowe poszczególnych miast pod względem pojemności największej sali [liczba krzeseł w ustawieniu teatralnym]

Wiedeń / Vienna			
Hotele konferencyjne / Conference hotels		Inne obiekty / Others venues	
Nazwa / Name	Największa sala / The biggest hall	Nazwa / Name	Największa sala / The biggest hall
Austria Trend Hotel	1000	Austria Center Vienna	4320
Hilton Vienna	840	Centrum Targowo-Kongresowe w Wiedniu/ Messe Wien Exhibition & Congress Center	1410
Hotel InterContinental	770	Pałac Hofburg/Hofburg Vienna	1260
Arcotel Wimberger	700		
Austria Trend Hotel Park	600		

The largest conference facilities of individual cities in terms of the largest hall [number of chairs – theater style]

Budapest / Budapest			
Hotele konferencyjne / Conference hotels		Inne obiekty / Others venues	
Nazwa / Name	Największa sala / The biggest hall	Nazwa / Name	Największa sala / The biggest hall
InterContinental Budapest	850	HUNGEXPO Fair and Publicity Center	9300
Hilton Budapest	660	SYMA Event Center	5500
Budapest Marriott Hotel	650	Budapest Congress & World Trade Center	2000
Marriott Budapest Europa Hotels & Congress Center	650		
	550		

Praga / Prague			
Hotele konferencyjne / Conference hotels		Inne obiekty / Others venues	
Nazwa / Name	Największa sala / The biggest hall	Nazwa / Name	Największa sala / The biggest hall
Top Hotel	2000	PVA Expo Prague	10000
Clarion Congress Hotel Prague	1500	Prague Congress Center	2764
Hilton Prague	1350	Incheba Expo Praha	2400
Prague Marriott Hotel	650		
Corinthia Hotel Prague	635		

Warszawa / Warsaw			
Hotele konferencyjne / Conference hotels		Inne obiekty / Others venues	
Nazwa / Name	Największa sala / The biggest hall	Nazwa / Name	Największa sala / The biggest hall
Gromada	2500	CTK MT Polska	6300
Hilton	1850	WCKT EXPO XXI	5200
Marriott	700	Torwar	4800
Sofitel Victoria	650	Pałac Kultury i Nauki CKK	2880
Novotel Airport	600	Fundacja Polska Wiek XXI	2500

Bratysława / Bratislava			
Hotele konferencyjne / Conference hotels		Inne obiekty / Others venues	
Nazwa / Name	Największa sala / The biggest hall	Nazwa / Name	Największa sala / The biggest hall
Double Tree by Hilton	650	Istropolis Art and Congress Centre	1500
Radisson Blu Carlton Hotel	380	Incheba Congress Centre	1300
Crowne Plaza	350	Technopol	400
Holiday Inn	350		
City Hotel	340		

Wilno / Vilnius			
Hotele konferencyjne / Conference hotels		Inne obiekty / Others venues	
Nazwa / Name	Największa sala / The biggest hall	Nazwa / Name	Największa sala / The biggest hall
Le Meridien Vilnius	1000	Lithuanian Exhibition and Convention Centre LITEXPO	2000
Radisson Blu	700	Siemens Arena	1800
Best Western	500	Contemporary Art Center	1000
Crowne Plaza	500	Vilnius Congress Concert Hall	
Karolina Hotel	550		

Źródło: Horwath HTL, na podstawie Convention Bureaux poszczególnych miast

*Wielkość największej sali podawana jest w m²

Source: Horwath HTL, on the basis of Convention Bureaux of individual cities

*Area of the largest room is provided in m²

WARSZAWA NA TLE INNYCH STOLIC EUROPEJSKICH

WARSAW AND OTHER EUROPEAN CAPITAL CITIES

Jak zostało to zaprezentowane w powyższych tabelach, Warszawa na tle innych stolic europejskich wypada korzystnie. W mieście oferowana jest podaż dużych powierzchni konferencyjnych zarówno w hotelach, jak i innego rodzaju obiektach kongresowych, czy wystawienniczych. Należy jednakże mieć na uwadze fakt, iż przedstawione dane dotyczą jedynie największych dostępnych powierzchni konferencyjnych, a nie wielkości całego rynku. Warszawa poza zaprezentowanymi obiektami, niestety nie może już pochwalić się innymi znaczącymi powierzchniami konferencyjnymi, w odróżnieniu od np. Wiednia.

As seen from the tables above, Warsaw's position as compared to other European capital cities is favourable. The city supplies a large number of conference spaces both in hotels, as well as other convention or exhibition venues. However it should be remembered that the presented data only represent the largest available conference spaces and not the size of the entire market. Apart from the presented venues, Warsaw cannot show other major conference spaces, unlike cities like Vienna.

Badanie zostało przeprowadzone przez niezależną firmę konsultingową Horwath HTL w pierwszym kwartale 2013 roku na reprezentatywnej próbie obiektów organizujących wydarzenia z branży spotkań w Warszawie. Badanie dotyczyło roku kalendarzowego 2012. Wśród przebadanych obiektów znalazły się hotele (zarówno sieciowe jak i niezależne), obiekty targowe i konferencyjne, a także obiekty z dużymi salami, dla których działalność komercyjna w branży spotkań jest jedną z oferowanych usług.

Pełne zbadanie rynku nie było możliwe z uwagi na odmowę współpracy przez kilkanaście obiektów (z każdej z wymienionych grup), których polityka zabrania ujawniania jakichkolwiek informacji statystycznych dotyczących osiąganych wyników handlowych instytucjom zewnętrznym, jeśli nie jest to konieczne i uwarunkowane stosownymi rozporządzeniami organów prawodawczych.

Podmioty biorące udział w badaniu proszone były o wypełnienie tabeli, w której należało podać w ujęciu miesięcznym, procentową strukturę ilości organizowanych wydarzeń w zależności od długości ich trwania, ich rodzaju (w podziale na Targi/Wystawy, Kongresy/Konferencje, Eventy, Szkolenia i Imprezy Motywacyjne oraz inne), ich tematykę (Ekonomiczne/Polityczne, Medyczne/Farmaceutyczne, Naukowe/Technologiczne/ Informatyczne, Sprzedaż, Marketing (w tym PR i komunikacja) oraz inne), organizatorów poszczególnych wydarzeń (w podziale na Stowarzyszenia, organizacje rządowe i pozarządowe, Firmy i korporacje, a także Pozostałych), a także ze względu na pochodzenie zarówno organizatorów jak i uczestników przebadanych wydarzeń.

Na potrzeby tego opracowania zdefiniowano też poszczególne wyżej wymienione określenia, jako:

Wydarzenie przemysłu spotkań

Wszystkie wydarzenia zorganizowane w obiekcie z wykorzystaniem sal konferencyjnych, powierzchni wystawienniczych, foyer etc., trwające dłużej niż 4 godziny w ciągu jednego dnia. Obiekt (sala konferencyjna) musi zostać wynajęty specjalnie w celu organizacji tego właśnie wydarzenia.

Liczba uczestników wydarzeń przemysłu spotkań

liczba osób biorących udział w danym wydarzeniu MICE w charakterze gościa, organizatora, prelegenta, wystawcy itd. Obsługa techniczna i personel nie jest uwzględniany. Liczba uczestników powinna wynosić minimum 10 osób.

Długość trwania wydarzeń przemysłu spotkań

Czas, przez który organizatorzy używali np. sal konferencyjnych hotelu czy powierzchni wystawienniczej na targach, gdzie:

1 dzień - wydarzenia trwające ponad 4 godziny w ciągu tego samego dnia.

2 dni - spotkania i wydarzenia odbywające się w ciągu dwóch dni z rzędu.

ponad 2 dni - spotkania i wydarzenia dłuższe niż dwa dni.

The survey was carried out by Horwath HTL, an independent consulting company in the first quarter of 2013 on a representative sample of venues organising meetings industry events in Warsaw. The survey referred to 2012. Hotels (both chains and independent), trade fair and conference centres as well as venues with large spaces who take part in commercial activity in the meetings industry were amongst the surveyed venues.

Comprehensive market research was not possible due to the fact that ten or so venues (from every group referred to above) refused to cooperate being restricted by their internal policies forbidding disclosure to external institutions of any statistical information regarding the commercial results attained, if such is not necessary or dictated by appropriate legally binding resolutions.

Entities participating in the survey were asked to complete a table where the following data in a monthly breakdown was to be provided: structure of the number of organised events with reference to their duration, their type (in a Trade Fair/Exhibition, Convention/Conference, Events, Training and Motivation Building Events and others categories breakdown), their themes (Economic/Political, Medical/Pharmaceutical, Scientific/Technological/IT, Sales, Marketing (including PR and communication) and others), organisers of particular events (divided into Associations, governmental institutions, NGOs, Companies and corporations and Others categories) as well as with regard to the origin of both the organisers as well as the participants if surveyed events.

For the needs of this report, the particular concepts used above have been defined as:

Meetings industry event

All events organised at a venue with the sue of conference halls, exhibition arras, foyers etc. lasting more than 4 hours in a given day. The venue (conference hall) must be hired especially for this event.

Number of participants of a meetings industry event

The number of people taking part in a given MICE event is the form of a guest, organiser, speaker, exhibitor etc. Technical staff and personnel is not taken into consideration. The number of participants should be at least 10 people.

The duration of a meeting industry event

The time, during which the organisers were using the conference halls or exhibition areas at fairs for example, where:

1 day - events lasting more than 4 hours during one day.

2 days - meetings and events taking place on two consecutive days.

more than 2 days - meetings and events longer than two days.

ANALIZA PRZEMYSŁU SPOTKAŃ W WARSZAWIE

WARSAW'S MEETINGS INDUSTRY ANALYSIS

Rodzaj wydarzeń przemysłu spotkań

Targi/wystawy - wydarzenia, których najważniejszym elementem były np. prezentacja produktów, urządzeń itp.

Kongresy/konferencje - spotkania, o charakterze naukowym, biznesowym, politycznym itp.

Eventy - wydarzenia niestandardowe, np. pokazy mody, prezentacje samochodów itd.

Szkolenia i imprezy motywacyjne - w tej kategorii zatrudnić należy większość wydarzeń korporacyjnych, mających na celu przekazanie wiedzy pracownikom, dostarczenie im rozrywki, integrację, motywację itd.

Inne - pozostałe spotkania i wydarzenia, w tym bale, niestandardowe spotkania i wszelko, co nie mieści się w pozostałych kategoriach.

Type of meetings industry event:

Trade Fairs / Exhibitions - events where the most important elements were, for example, presentations of products, devices etc.

Conventions/conferences - meetings of a scientific, business, political etc. character.

Events - non standard events such as fashion shows, presentations of vehicles etc.

Trainings and motivation building events - this category includes most corporate events, aiming to educate staff, provide them with entertainment, opportunity to socialise, build motivation etc.

Other - remaining meetings and events, including balls, non standard meetings and everything not categorised so far.

Tematyka wydarzeń

Przewodni temat, będący motywem organizacji i "osią tematyczną" danego spotkania i wydarzenia, zwykle wiąże się ze specjalizacją organizatora, w rozróżnieniu na wydarzenia Ekonomiczne/Polityczne, Medyczne/Farmaceutyczne, Naukowe/Technologiczne/Informatyczne, Sprzedaż, Marketing (w tym PR i komunikacja) oraz inne, czyli te, których tematyka jest różna od wyżej wymienionych.

Event themes

The lead theme, being the motif of the organisation and a "thematic axis" for a given meeting and event, usually associated with the organiser's specialisation, differentiating between Economic/Political, Medical/Pharmaceutical, Scientific/Technological/IT, Sales, Marketing (including PR and communication) and others meaning those whose themes are different from those above.

Organizatorzy wydarzeń

To osoby, firmy lub instytucje, które wynajęły powierzchnię w danym obiekcie celem organizacji wydarzenia z branży spotkań. Dzielą się ich na stowarzyszenia, organizacje rządowe i pozarządowe, firmy i korporacje oraz pozostałych, czyli tych, którzy nie mieszą się w innych kategoriach, w tym np. osoby prywatne, szkoły itp.

Event organisers

These are individuals or institutions which have hired space at a given venue in order to organise a meetings industry event. They are subdivided into associations, governmental organisations and NGOs, companies and corporations and other, meaning those which do not fit into the other categories, such as, private individuals, schools etc.

Wielkość rynku

Przemysł spotkań w Warszawie jest największy w Polsce, zarówno ze względu na rozbudowaną podaż obiektów konferencyjnych jak i popularność miasta jako destynacji o dobrej lokalizacji i kojarzonej z biznesem.

Market size

The meetings industry in Warsaw is the largest in Poland, both considering the developed supply of conference venues as well as the popularity of the city as a destination with a good location, associated with business.

Metodologia niniejszego badania jest nieco inna niż stosowana przez pozostałe convention bureaux, dlatego też ilościowych danych na temat Warszawy nie można bezkrytycznie porównywać z innymi miastami Polski. Dane przedstawione w raporcie obrazują jednakże sytuację na rynku.

The methodology of this survey is slightly different than that employed by the other convention bureaux, that is why quantitative data pertaining to Warsaw cannot be unconditionally compared to other Polish cities. However the data presented in the report depicts the overall market situation.

ROK 2012 YEAR 2012	ILOŚĆ WYDARZEŃ MICE W ROKU NUMBER OF MICE EVENTS DURING THE YEAR	ILOŚĆ UCZESTNIKÓW WYDARZEŃ MICE W ROKU NUMBER OF PARTICIPANTS OF MICE EVENTS
RAZEM TOTAL	12 896	1 065 255

Źródło: Horwath HTL

Source: Horwath HTL

ANALIZA PRZEMYSŁU SPOTKAŃ W WARSZAWIE

WARSAW'S MEETINGS INDUSTRY ANALYSIS

Niniejszy raport przedstawia zagregowane dane z 23 obiektów dysponujących powierzchnią konferencyjną oraz świadczących usługi dla branży spotkań. Na 23 obiekty, 16 to hotele, które stanowią ok. 27% rynku konferencyjnych hoteli warszawskich. W 2011 roku dane przedstawiały łącznie wyniki 12 hoteli, które stanowiły 21% rynku. Według danych dostarczonych przez przebadane obiekty w 2012 roku w Warszawie odbyło się 12 896 wydarzeń z branży spotkań, w których wzięło udział 1 065 255 uczestników. W roku 2011 według tej samej metodologii oszacowano, że liczba imprez była o 34,5% mniejsza niż w 2012 roku, natomiast liczba uczestników imprez w 2011 roku była wyższa o 20% niż w roku 2012. Szacujemy, że biorąc pod uwagę również te obiekty, które nie zdecydowały się na wzięcie udziału w badaniu, całkowita liczba wydarzeń mogłaby być nawet 3 raz większa i sięgać ok. 30 tys. spotkań, a liczba uczestników przekroczyć 3 miliony osób.

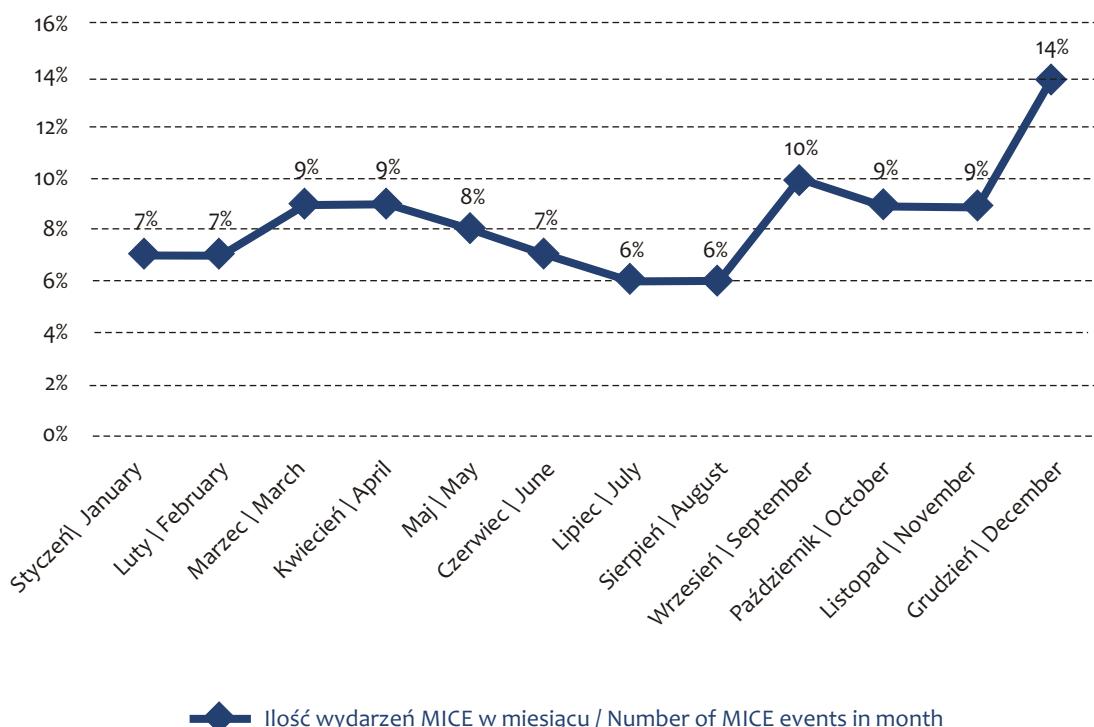
Rozbieżność w szacunkach wynika z faktu, że informacji udzielili nam największi działający na rynku organizatorzy z branży, w tym obiekty kongresowe i targowe, których wydarzenia przyciągają dużą liczbę uczestników. W badaniu wzięły również udział duże sieciowe hotele konferencyjne. Ze względu na ochronę danych hoteli i obiektów niehotelowych część rynku nie wyraziła zgody na przekazanie statystyk. Można jednak uznać, że przedstawione poniżej dane są reprezentatywne dla sytuacji w całym mieście.

Aggregated data from 23 venues which have at their disposal conference areas and render services for the meetings industry is included in the present report. Out of the 23 venues, 16 are hotel constituting circa 27% of Warsaw's conference hotel market. In 2011 the data represented a total of 12 hotel constituting 21% of the market. According to data provided by the surveyed venues in 2012, 12 896 meetings industry events took place in Warsaw, attended by 1 065 255 participants. In 2011, according to the same methodology it was estimated that the number of events was 34.5% less than of 2012, and the number of event participants in 2011 was 20% higher than in 2012. We estimate, that considering also those venues which decided not to participate in the survey, the total number of events could have been up to 3 times as high and reach circa 30 thousand events and the number of participants could have exceeded 3 million.

The discrepancies in the estimations stem from the fact that we received information from the largest industry organisers operating on the market, including convention venues, whose events attract a large numbers of participants. Large chain conference hotels also participated in the survey. Due to the hotels' and non-hotels' data protection, part of the market refused to provide statistical information. However it could be considered that the data presented below are representative of the situation in the entire city.

Sezonowość wydarzeń przemysłu spotkań w Warszawie w 2012 r.

Seasonality of meetings and events in Warsaw in 2012

Źródło: Horwath HTL

Source: Horwath HTL

ANALIZA PRZEMYSŁU SPOTKAŃ W WARSZAWIE

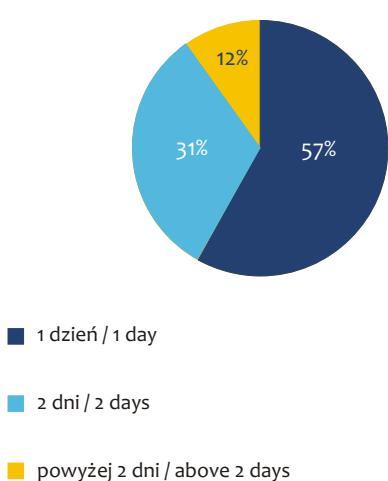
WARSAW'S MEETINGS INDUSTRY ANALYSIS

Na rynku biznesowym okres od marca do czerwca oraz od września do listopada jest czasem dużej częstotliwości spotkań i konferencji, natomiast okres letni: lipiec – sierpień oraz zimowy: grudzień – luty jest okresem, w którym rzadziej mają miejsce tego typu wydarzenia. Organizacja mistrzostw piłkarskich UEFA EURO 2012™ spowodowała, że rok 2012 wygląda nieco inaczej niż Opisane powyżej, jednak Warszawa wciąż na tle Polski uznawana jest za miasto mocno biznesowe.

Początek roku odnotował niskie wyniki w branży spotkań – 7% wszystkich imprez odbyło się w styczniu, co było zgodne z przewidywaniami. Styczeń i luty to okres ferii szkolnych – odbywa się wówczas mniej spotkań biznesowych a więcej wyjazdów urlopowych. Marzec i kwiecień to standardowo okres wielu wydarzeń w branży. Okres od maja do końca lipca 2012 roku upłynął pod znakiem wydarzeń i spotkań związanych z UEFA EURO 2012™. Spotkań odbyło się mniej niż dotychczas o tej samej porze – organizatorzy regularnych wydarzeń zrezygnowali z nich na korzyść organizacji imprez w okresie jesiennym. Na rynku warszawskim dominowały jednak imprezy związane z mistrzostwami piłkarskimi, które były jednak mniej liczne niż standardowe spotkania i konferencje typowo biznesowe.

Rynek ruszył bardzo mocno w górę od początku września, kiedy odbyło się 10% wszystkich imprez w roku. Październik i listopad również pozostały na wysokim poziomie – 9% wszystkich imprez, natomiast kulminacja nastąpiła w grudniu – odbyło się 14% wszystkich imprez w roku 2012. Powodem takiej statystyki może być organizacja imprez firmowych w ramach wigilii i spotkań końcowo-rocznych. Wynik ten jest zaskakujący na tle poprzednich dwóch lat, ponieważ grudzień pozostawał miesiącem, w którym odbywało się zdecydowanie mniej imprez niż w szczytce sezonu.

Struktura rynku wg długości trwania wydarzeń przemysłu spotkań zorganizowanych w Warszawie w 2012 r.

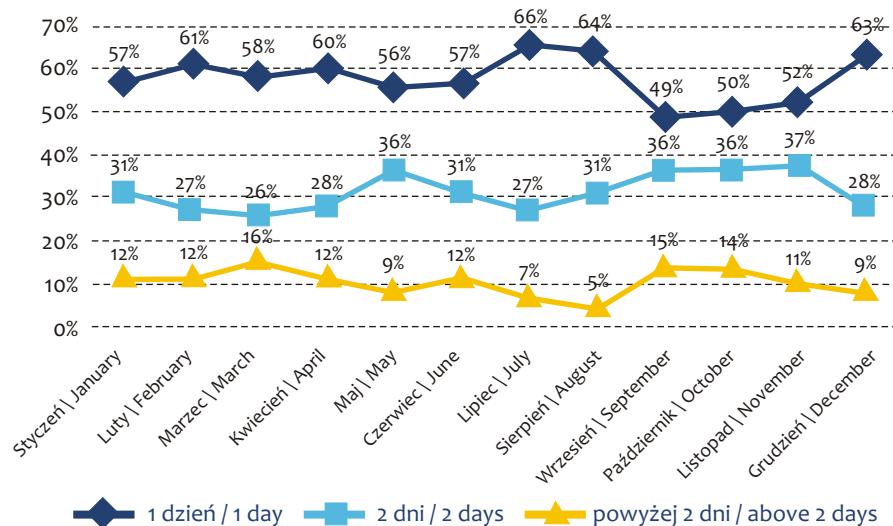

From March to June and from September to November on the business market is a time of high frequencies of meetings and conferences, whereas summer time: July - August and winter: December - February is a period when events of this type are less frequent. Hosting of the UEFA EURO 2012™ football championships caused 2012 to be slightly different than the above description, however Warsaw, in the backdrop of Poland is still considered to be a business city.

The beginning of the year returned poor results in the meetings industry - 7% of all events took place in January which was in accordance with the expectations. January and February is a time for school winter breaks - during that period less business meeting and more holiday trips take place. March and April is a standard period for many events in the industry. The period from May till the end of July 2012 was in the shadow of UEFA EURO 2012™. Less meetings took place than previously at the same time of year - organisers of regular events postponed their schedules until autumn. However the Warsaw market was dominated by football related events, which were not as numerous as standard, typically business oriented meetings and conferences.

The market surged upwards as of the beginning of September when 10% of the annual events took place. October and November were also solid months - 9% of all events and December saw a culmination with 14% of all 2012 events taking place. The reason for such statistics could be company events within the scope of Christmas parties and end of year meetings. This result is surprising considering the previous years, as December was always a month when significantly less events took place than in peak season.

Market structure according to the length and duration of the meetings industry events organised in Warsaw in 2012

ANALIZA PRZEMYSŁU SPOTKAŃ W WARSZAWIE

WARSAW'S MEETINGS INDUSTRY ANALYSIS

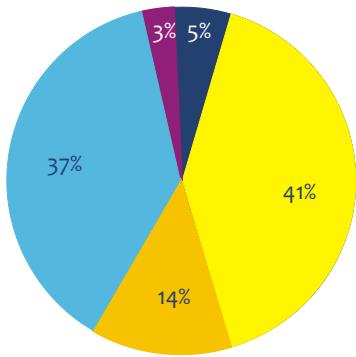
Największa liczba przebadanych wydarzeń przemysłu spotkań w Warszawie to imprezy jednodniowe (o długości trwania powyżej 4 godzin) – które stanowią 57% rynku. Pozostałe 31% to wydarzenia, które trwały dłużej niż 1 dzień, natomiast najmniejsza liczba wydarzeń, to imprezy trwające ponad dwa dni (12%).

Analiza rozkładu miesięcznego wydarzeń pod względem długości ich trwania wskazuje, że imprezy najkrótsze przeważają w porze letniej, szczególnie popularnej dla wydarzeń motywacyjnych i integracyjnych, natomiast typowym okresem dla dłuższych wydarzeń jestpora jesienna, kiedy to organizowanych jest wiele wydarzeń targowych, czy związanych z biznesem. Tendencja ta pozostaje bez zmian wobec poprzednich dwóch lat.

The largest number of reported meetings industry events in Warsaw were one day. (duration of more than 4 hours) - constituting 57% of the market. The remaining 31% are events which lasted more than 1 day, whereas the smallest number of events falls into the more than two days group (12%).

An analysis of a monthly distribution of events with regards to their duration indicated that the shortest events were dominant in the summer season, particularly popular with motivation building and company social events, whereas the typical time for holding longer events is autumn, when many more trade fairs or business related events are held. This trend has remained the same over the previous two years.

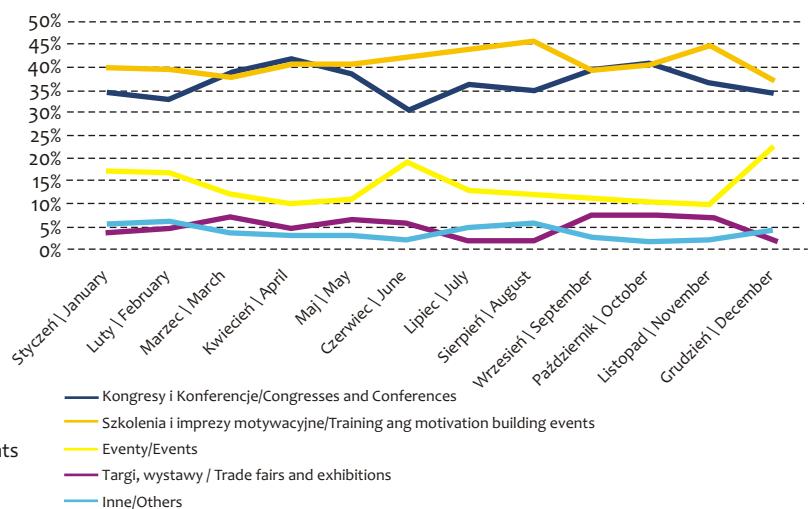
Struktura rynku wg rodzajów wydarzeń przemysłu spotkań zorganizowanych w Warszawie w 2012r.

- Targi i Wystawy / Trade fairs and exhibitions
- Kongresy i Konferencje / Congresses and Conferences
- Eventy / Events
- Szkolenia i imprezy motywacyjne / Trainings and motivation building events
- Inne / Others

Źródło: Horwath HTL

Market structure according to the type of the meetings industry events organised in Warsaw in 2012

Source: Horwath HTL

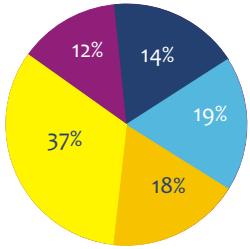
ANALIZA PRZEMYSŁU SPOTKAŃ W WARSZAWIE

WARSAW'S MEETINGS INDUSTRY ANALYSIS

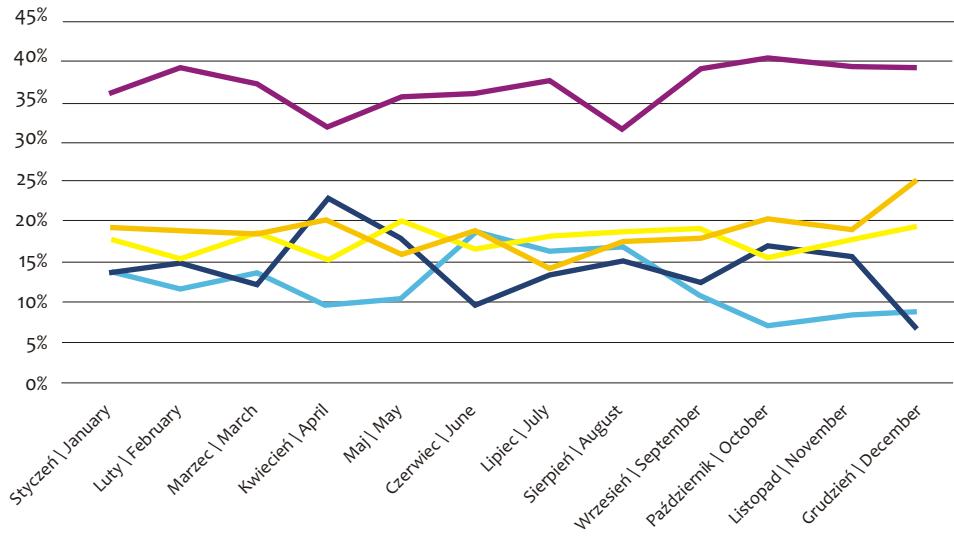
W przekroju całego roku najliczniej organizowane były szkolenia i imprezy motywacyjne – było to aż 41% wszystkich spotkań. Niewiele mniej, bo 37% imprez stanowiły kongresy i konferencje. Różnego rodzaju eventy i imprezy obejmowały 14% rynku, natomiast najmniej liczne były w 2012 roku targi i wystawy – 5% rynku. Poprzednie dwa lata wskazywały na dominującą rolę sektora konferencji i kongresów w rynku spotkań, natomiast szkolenia i imprezy motywacyjne zajmowały drugą pozycję. Rok 2012 wskazuje na dominację szkoleń i imprez motywacyjnych w rynku spotkań, jednak nadal wraz z sektorem konferencji i kongresów tworzą dwie wiodące gałęzie rynku.

W miesiącach wiosennych i jesiennych przeważają kongresy i szkolenia, które zwykle są ważnymi i prestiżowymi wydarzeniami dla branży, natomiast latem – różnego rodzaju wydarzenia firmowe, kiedy to obiekty konferencyjne są tańsze. Wydarzenia klasyfikowane jako eventy to trzecia największa grupa na rynku, a ich udział znaczco rośnie w okolicach świąt. Odbywają się głównie jesienią. Imprezy klasyfikowane jako inne są zazwyczaj dopełnieniem działalności obiektów, a ich liczba w przeciągu roku jest dosyć wyrównana.

Struktura rynku wg tematyki wydarzeń przemysłu spotkań zorganizowanych w Warszawie w 2012r.

- Ekonomiczne, polityczne / Economy, politics
- Medyczne, farmaceutyczne / Medicine, pharmacy
- Naukowe, technologiczne, informatyczne / Science, technology, IT science
- Sprzedaż, Marketing (w tym PR i komunikacja) / Sales, marketing (including PR and communication)
- Inne / Others

Source: Horwath HTL

Źródło: Horwath HTL

Look at the entire year, training and motivation building events were the most frequent - as much as 41% of all meetings. Conventions and conferences were not far behind with 37%. Events of various types constituted 14% of the market with trade fairs and exhibitions being the least frequent in 2012 - 5% of the market. The previous two years indicated a dominant role of the conference and convention sector on the meetings market, whereas trainings and motivation building events were in second place. 2012 indicates a dominance of trainings and motivation building events on the meetings market, however, together with the conferences and conventions sector it still constitutes the two main branches of the market.

In spring and autumn months conventions and trainings dominate, which are usually important and prestigious events for the industry, whereas in summer - various kinds of company events taking advantage of more attractive conference venue prices. The events category is the third largest on the market, and their contribution increases significantly around Christmas. They mainly take place in autumn. Events classified as other are usually supplemental to the operation of venues and their number throughout the year is quite even.

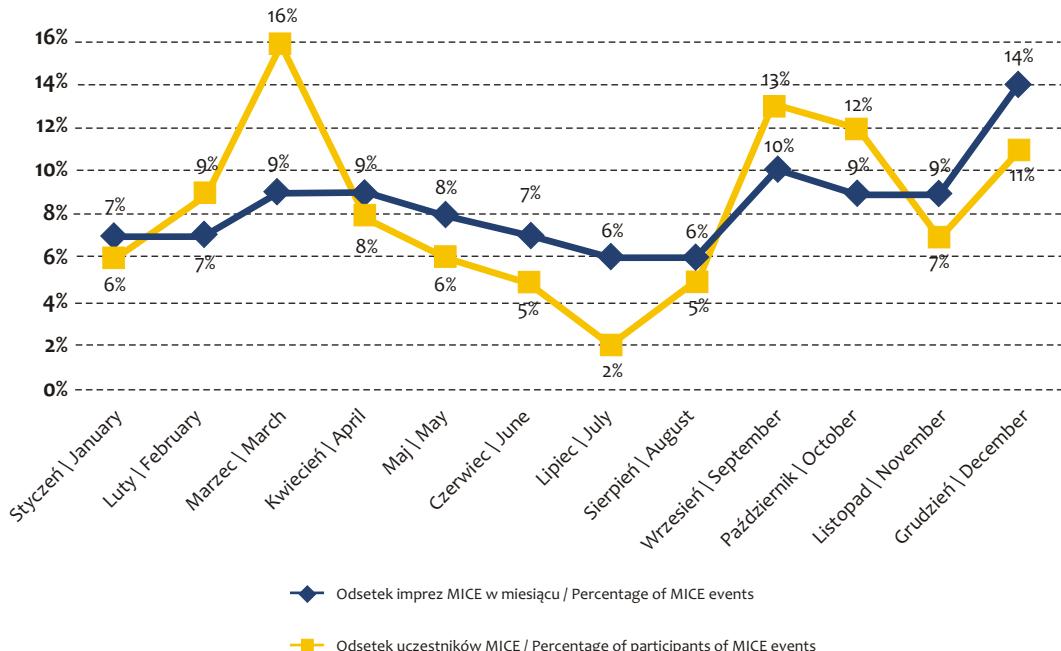
Market structure according to the subject matter of the meetings industry events organised in Warsaw in 2012

ANALIZA PRZEMYSŁU SPOTKAŃ W WARSZAWIE

WARSAW'S MEETINGS INDUSTRY ANALYSIS

Na tle wszystkich wydarzeń przeważają imprezy związane ze sprzedażą i marketingiem, które stanowią 37% rynku. Odsetek pozostałych wydarzeń jest dosyć zbliżony (kilkunastoprocentowy udział w rynku każdej kategorii), co świadczy o tym, że warszawski przemysł spotkań nie wyspecjalizował się w organizowaniu konkretnego rodzaju wydarzeń. Szczyt dla wydarzeń sprzedawczych i marketingowych przypada na koniec roku, zwłaszcza grudzień, natomiast rozkład miesięczny wszystkich pozostałych imprez nie charakteryzuje się szczególną sezonowością, co świadczy o tym, że ich organizacja nie jest związana z konkretną porą roku. Dominująca rola imprez o tematyce sprzedawczej i marketingowej od ostatnich lat stale rośnie. W 2010 roku zajmowała 33% rynku, a w 2012 – 34% rynku.

Struktura rynku wg liczby uczestników wydarzeń przemysłu spotkań zorganizowanych w Warszawie w 2012 r.

Źródło: Horwath HTL

Analiza przemysłu spotkań pod względem liczby uczestników wykazuje duży stopień korelacji z analizą pod względem liczby zorganizowanych wydarzeń. Trend jest praktycznie rzecz biorąc zbieżny, charakteryzuje się występowaniem wysokich i niskich sezonów dokładnie w tym samym czasie (tzn. wysokie sezony marzec, wrzesień).

If we look at all events, sales and marketing constituting 37% of the market is the dominant group. The share of other events is quite similar (ten or so percent share of the market for each category) which means that Warsaw's meetings industry does not specialise in events of a particular type. The peak for sales and marketing events falls at the end of the year, particularly December, and the monthly breakdown for all other events is not particularly seasonal, meaning that their organisation is not associated with a given season. The dominant role of sales and marketing events has been growing over the last two years. In 2010 it constituted 33% of the market, and in 2012 – 34% of the market.

Market structure according to the number of participants of the meetings industry events organised in Warsaw in 2012

Source: Horwath HTL

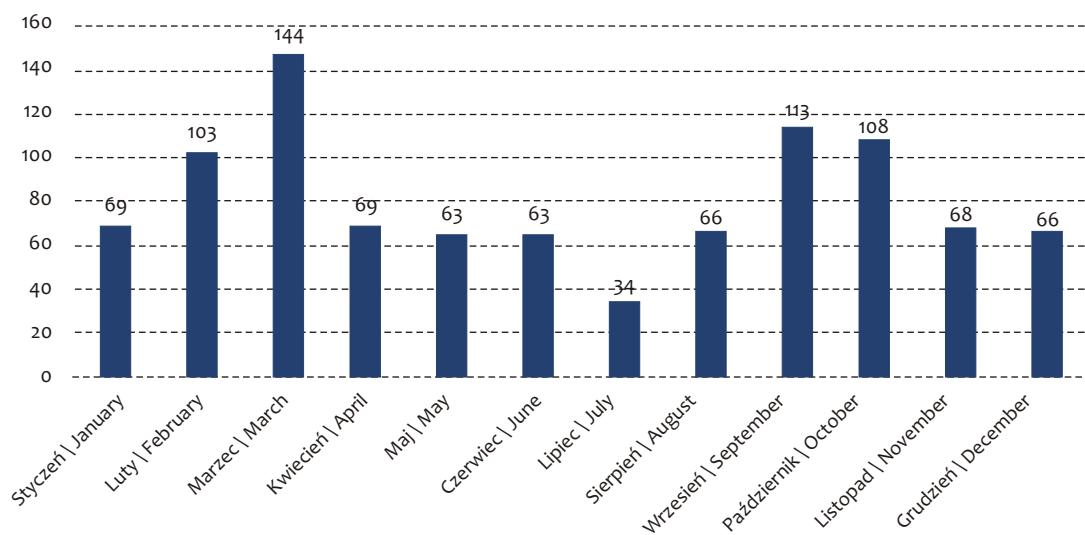
An analysis of the meetings industry with respect to the number of participants exhibits a high degree of correlation with the analysis with respect to the number of organised events. The trends are practically convergent, and are characterised by high and low seasons at exactly the same times (high seasons: March, September).

ANALIZA PRZEMYSŁU SPOTKAŃ W WARSZAWIE

WARSAW'S MEETINGS INDUSTRY ANALYSIS

Średnia wielkość wydarzenia z branży spotkań w Warszawie w roku 2012

Average size of the meetings industry event in Warsaw in 2012

Źródło: Horwath HTL

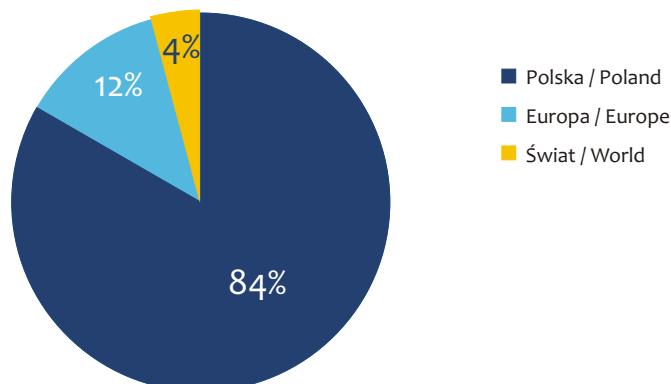
Source: Horwath HTL

Analiza przeciętnej wielkości wydarzeń przemysłu spotkań w Warszawie wskazuje, że na 1 wydarzenie średnio przypada 139 uczestników. Przeciętną tą zdedykowanie zawyżają uwzględnione w analizie, zwykle wielotysięczne wydarzenia targowe, a zaniżają małe szkolenia organizowane w niewielkich hotelach. Inne niż w poprzednich przypadkach wnioski można wyciągnąć też na podstawie analizy sezonowości – największe wydarzenia odbywają się głównie w niskich sezonach i na początku sezonów wysokich (miesiące marzec i wrzesień). W tych okresach średnia liczba uczestników jednego wydarzenia jest o 60 osób wyższa niż przeciętnego wydarzenia w ciągu całego roku. Podyktowane jest to w większości przypadków wzgledami ekonomicznymi – w czasie niskiego sezonu organizacja największych wydarzeń (targów, kongresów, konferencji) jest zwykle po prostu tańsza.

An analysis of the average size of meeting industry events in Warsaw indicates that on average 82 participants attend 1 meeting. This average is skewed upwards due to usually large trade fair events and skewed downwards by small trainings held at moderate sized hotels. Other than in the previous cases conclusions may be drawn on the basis of seasonality analysis - the largest events take place usually in low seasons and at the start of high seasons (March and September). During these periods the average number of participants for one event exceeds the average event in a year by 60 people. In most cases this is dictated by economic factors - in the low season, hosting the largest events (trade fairs, conventions, conferences) is simply cheaper.

Struktura rynku wg pochodzenia uczestników wydarzeń przemysłu spotkań zorganizowanych w Warszawie w 2012r.

Market structure according to the origin of participants of the meetings industry events organised in Warsaw in 2012

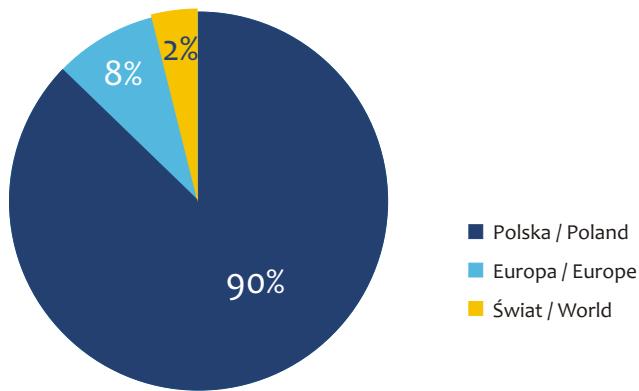

Źródło: Horwath HTL

Source: Horwath HTL

84% uczestników wydarzeń z branży spotkań odbywających się w Warszawie jest Polakami, zwykle pracownikami firm z Warszawy i innych miast. Ich udział w strukturze rynku jest zdecydowanie najwyższy w ciągu całego roku i oscyluje w podobnych granicach na przestrzeni miesięcy. Udział osób innej narodowości jest już zdecydowanie niższy, zwłaszcza jeśli chodzi o osoby spoza Europy. Tego typu struktura rynku wskazuje na wciąż duży potencjał tkwiący w grupie zagranicznych uczestników wydarzeń MICE, którzy wciąż niedostatecznie intensywnie przyciągani są do Warszawy. W porównaniu do zeszłego roku struktura nie uległa zmianie, natomiast w porównaniu do roku 2011 odsetek Polaków biorących udział w branży spotkań wzrósł o 7% kosztem zagranicznych uczestników imprez i spotkań.

Struktura rynku wg pochodzenia organizatorów wydarzeń przemysłu spotkań zorganizowanych w Warszawie w 2012r.

Źródło: Horwath HTL

Najwięcej organizatorów wydarzeń MICE w Warszawie to Polacy, którzy stanowią 90% wszystkich organizatorów imprez. Wynik ten nie uległ zmianie od poprzedniego roku i nie zmienił go nawet fakt, odbywania się w Warszawie tak ważnej imprezy o znaczeniu międzynarodowym jak UEFA EURO 2012™. Coraz większa liczba nowych hoteli należących do międzynarodowych sieci hotelowych może stać się w przyszłości powodem częstszych przyjazdów obcokrajowców do Warszawy.

84% of participants of meetings industry events taking place in Warsaw are Polish, usually employees of Warsaw based companies as well as those from other cities. Their share in the market structure is definitely the biggest across the entire year and oscillates at similar levels over the months. Share of foreigners is significantly lower, especially when it comes to people from outside of Europe. Structure of this type indicates that there is still a large untapped potential in the foreign participants of MICE events which are not sufficiently drawn to Warsaw. Compared to last year the structure did not change, whereas as compared to 2011 the share of Polish people participating in the meetings industry increased by 7% at the expense of foreign events and meetings participants.

Market structure according to the origin of organisers of the meetings industry events organised in Warsaw in 2012

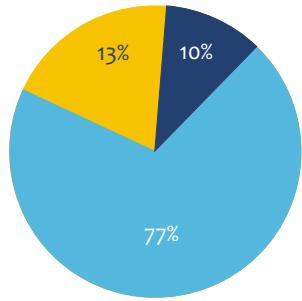
Source: Horwath HTL

Most MICE events in Warsaw were organised by Poles, constituting 90% of all event organisers. This result did not change considering the previous year and was not even changed by the fact that an international event of such significance as UEFA EURO 2012™ took place in Warsaw. An increasing number of new hotels owned by international chains may in future become the reasons for foreigners to visit Warsaw more frequently.

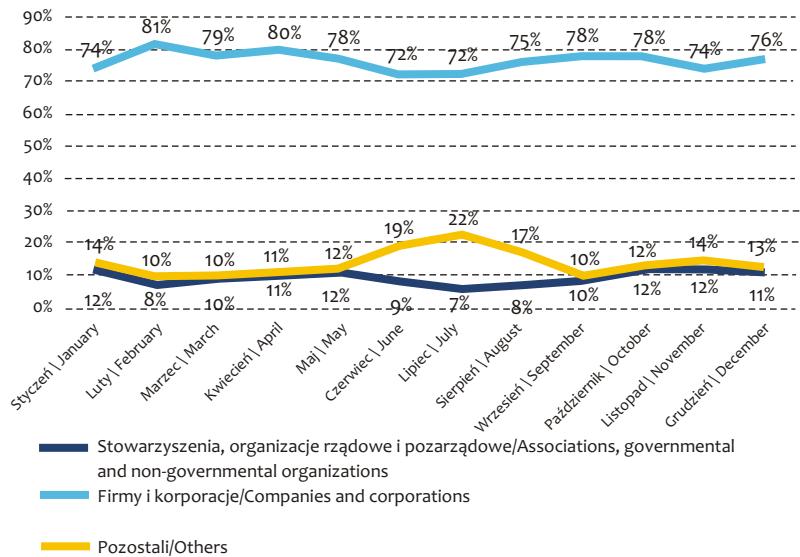
ANALIZA PRZEMYSŁU SPOTKAŃ W WARSZAWIE

WARSAW'S MEETINGS INDUSTRY ANALYSIS

Struktura rynku wg typów organizatorów wydarzeń przemysłu spotkań zorganizowanych w Warszawie w 2012r.

Market structure according to the type of organisers of the meetings industry events organised in Warsaw in 2012

Źródło: Horwath HTL

Przeprowadzona analiza struktury organizatorów potwierdza stawiane wcześniej tezy o biznesowym charakterze miasta i uzasadnia sezonowość organizowanych imprez. 77% organizatorów wydarzeń MICE określonych zostało jako firmy i korporacje, których udział wzrasta w porównaniu do roku ubiegłego (70%). Prywatne przedsiębiorstwa najsilniej kształtują rynek spotkań w Warszawie. Bardzo stabilnie kształtuje się za to udział w rynku stowarzyszeń i organizacji (10%), który praktycznie cały czas jest na zbliżonym poziomie. Na rynku obecnych jest również 13% organizatorów niedziałających w żadnej z wyżej wymienionych kategorii przedsiębiorstw.

Source: Horwath HTL

The conducted analysis of the structure of organisers confirms the thesis advocated before regarding the business oriented character of the city and justifies the seasonality of organised events. 77% of MICE event organisers have been described as companies and corporations, with their share increasing as compared to the previous year (70%). Private enterprises are the driving force behind the meetings market in Warsaw. And the share of associations and organisations is very stable (10%), which has remained at practically the same level. 13% of organisers active on the market are not categorised in any of the groups listed above.

Warsaw Convention Bureau/Warsaw Tourist Office
00-277 Warszawa, Pl. Zamkowy 10
Tel. (+48 22) 629 07 50, faks (+48 22) 628 66 02
e-mail: wcb@warsawconvention.pl
www.warsawconvention.pl

Doradztwo hotelowe oraz turystyczne
Hotel and tourism consulting
Salzburg Office Center
02-019 Warszawa, ul. Grójecka 5
Tel. +48 22 44 00 200, fax +48 22 44 00 201
E-mail: office@horwathhtl.pl
www.horwathhtl.pl